

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

PLASTOVY SHLIAKH

Видає Головна Пластова Булава

Виходить двічі в році

Січень-червень

ч. 68

January-June

Редакція: Mrs. Olha Kuzmowycz, 221 Fire Island Ave., Babylon,
N. Y. 11702, USA Tel.: 516 669-3124

Адміністрація: 2199 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1N2
Tel.: (416) 769-7855

Редакційна Колегія:

пл. сен. Ольга Кузьмович, Дарія Мосора-Франкен, Іван Головінський,
ст. пл. Марта Зелік, ст. пл. Олесь Лабунька.

З М І С Т

надрукований на 3-ій сторінці обкладинки.

Статті підписані прізвищем, псевдонімом або ініціалами автора висловлюють погляди автора, які не завжди збігаються з думками редакції чи пластового проводу. Редакція застерігає собі право справляти мову, як теж часом скорочувати незамовлені надіслані статті та відсилати авторам до зміни ті листи чи дописи, які — на думку редакції — могли б бути для когось образливі.

Річна передплата: 10 дол. ЗСА, або їх рівновартість.

Просимо своєчасно повідомляти нас про зміну адреси.

Журнали, які повернуться не з вини адміністрації, висилатимемо вдруге на нову адресу тільки за доплатою одного долара від посилки.

PLASTOVY SHLIAKH — a Ukrainian Magazine,
2199 Bloor St. West, Toronto, Ontario, Canada — M6S 1N2

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

Торонто — Канада

ч. 68

січень-червень

Редакційна стаття

ДУМКОЮ ВПЕРЕД...

Минуло 12 повних років від Пластового Конгресу Другого, а за той час життя принесло нам багао нових ускладнень у виховній праці Пласту. ПКД розглядав цілість істоти пластування, він був тільки початком, спонукою до нових пошуків за успішними методати праці. Праця його зосереджувалась над трьома головними підвалинами Пласту: 1) Ідейним ґрунтом Пласту та характером його як української виховної організації, 2) Психічною атмосферою, новими матеріально-фізичними умовами в докільлі, серед якого діє Пласт в діяспорі, 3) Практикою заходів, засобів і форм гармонійного виховання в умовах дії двох культур — української й іншонаціональних, серед яких живемо.

Коли після переїзду з Німеччини в різні країни пластовий загал опинився в дуже відмінних до попередніх обставинах, треба було з'ясувати можливості здійснювати виховання молоді згідно з ідеологічними настановами Пласту у обставинах діяспори при одночасних діях ідеологічних течій, які нуртують у світі. Підготовка до ПКД почалася в 1965 році, а завершилась кінцевою сесією ПКД у вересні 1970 року. У цих п'ятьох роках відбулися дві пленарні сесії ПКД, для їх підготовки працювали 8 підкомісій ПКД, які відбули свої семінари у США, в

Канаді, Австралії та Аргентині, на теми ПКД проведено багато сходів старшого пластунства, сеніорату, нарад Проводів Пласту в усіх країнах і на всіх шаблях організації. Працею цією керувала Головна Комісія ПКД, покликана ГПБ, Крайові Комісії ПКД у ЗДА, Канаді та Австралії. Великим вкладом праці численного активу Пласту розглянено за допомогою найсучасніших тоді наукових осягів можливості "бути чи не бути" Пластові в умовах діаспори після перших двох десятиліть років нашого життя поза Україною. Висновки праці ПКД появились у формі багатьох рекомендацій. Їх прийняли були V-ті Збори КУПО того ж 1970 року. Рекомендації ПКД і резолюції V-их Зборів КУПО поміщені у числі 3-4 (26-27) "Пл. Шляху"

Розглядаючи цінні матеріали ПКД з перспективи 12-ти років, бачимо їх вартість для нас сьогодні. Вони дають нам ясність на довгому досвіді й глибоких наукових джерелах основаних рекомендацій-напрямні дії в майбутньому. Біда тільки, що так мало з них ми використовуємо в практиці, так мало виконали конкретних доручень. Осць "Підсумки праць ідеологічної підкомісії" — доповідь Лесі Храпливої. Тут таке яскраве, переконливе обгрутовання вартостей ідеології Пласту, її принципів, що здавалося б нікому вже не докучатимуть ніякі сумніви щодо ваги їх саме для діаспори, але як же часто в розмовах чуємо заперечення цього.

Рекомендацій в більшості ми не перевели в життя, не використали всіх можливостей для цього. Батьків недостатньо інформуємо про вимоги прийняття дітей до Пласту, зокрема щодо українського мовлення, батьки не знають мотивації пластових принципів. Не діє у нас дослідно-планувальна комісія, яка має слідкувати за мінливістю доквілля, студіювати засоби зв'язки для його негативних впливів і подавати напрямні. Ми не випробували різних засобів і ряду дій, що їх подала методична комісія ПКД. А їх ми повинні довести до відома усіх виховників і всіх дорослих членів Пласту. Рекомендації ж у видавничих справах ми не реалізуємо, поза тим, що домоглися появи журналів, але яка користь з них? Ми не користуємося ними не тільки як "частиною постійної виховної діяльності", але й як малим додатком до неї. Тому поглиблюймо дію Пласту шляхом правильного самовиховання, на базі релігійного і національного ідеалів.

Ми і наш народ

Володимир Соханівський

ДЕЩО ІЗ ЗАВДАНЬ УКРАЇНЦЯ У ЗВ'ЯЗКУ З 1000-РІЧЧЯМ ХРИСТІАНСТВА РУСИ-УКРАЇНИ

Така тема прийшла мені на думку, коли завважив у нашій пресі дуже позитивний і цікавий факт, що дотепер майже в усіх статтях на тему 1000-річчя Ювілею Християнства Русі-України спонтанно згадується тільки ХРИСТІАНСТВО, без ближчих окреслень наших двох чи більше віровизнань. Такий підхід мені подобається, бо справді суттю тут є тільки християнство Русі-України, а не проблеми Візантії, Риму чи ще когось або безрадне споглядання в одну чи другу сторону. Візантії вже давно немає. Нашу долю повинен рішати наш народ. Такий підхід до справи цього важливого ювілею уможливить щирі, спільну, соборну співучасть усіх українців гідно підготувати ювілей. Бо так, як народження і вчення Христа стало епохальною і новою добою людства, так само прийняття Християнської Віри в Русі-Україні за Володимира Великого це також епохальний момент у нашій історії. Тому, на мою думку, в цих кількох роках перед Ювілеєм варто б нам було сягнути до передджерела християнства 2000 р. тому, себто до самого Ісуса Христа і Його науки, бо якраз тих людей, що прийняли Його науку й живуть за нею, називають християнами, а Ісус Христос називав таких людей сіллю й світлом світа. Христос взивав своїх послідовників, щоб світили тим світлом світа між людьми доброю і чесною працею, добрим прикладом, бо це говорить і притягає більше ніж саме говорення чи проповідання. Ісус Христос є Богом і Людиною, а до того історичною Людиною.

Історія часів, коли прийшов на світ Ісус є досить добре занотована й описана в Анналах світу, особливоше в історії людської цивілізації, культури чи взагалі людської мислі. Май-

же неможливо знайти поважнішої книжки чи підручника історії культури людства, в якій не було б поважної частини присвяченої Христові та християнству. Ми знаємо, що перед народженням Ісуса 5 чи 6 або і більше тисяч років тому існували інші культури з своїми віруваннями, як наприклад, Месопотанія, Єгипет, Китай, Індія, врешті й Старовинна Греція, Старовинний Рим. Кожна перед-християнська культура залишила якийсь слід, якийсь вплив на культури, які приходили пізніше. Коли появився Ісус, римська держава була могутньою імперією, яка мала під своїм володінням практично весь тодішній світ. Старовинна Русь-Україна ще взагалі не була на мапі як така. Стародавні римляни крім земської наживи й любови до солодкого життя, бойового духа, були досить мудрими людьми, культурними, цивілізованими, толерантними до думок інших та призибували і засвоювали собі знання та культуру інших народів, та де це було можливим, поширювали її. Вони хотіли, щоб всі люди були освіченими, тому так щедро сприймали ті великі здобутки неперевршеної стародавньої Греції. Це ж відомо, що антична Греція була колискою західної культури і цивілізації.

Все, що давні греки створили, римляни сприймали і засвоювали та пробували творити ще краще й ліпше, бо були практичніші. Крім цього, вони дали також певний солідний і оригінальний власний вклад у світову культуру. І власне, в часі такої могутності Римської Імперії та розквіту стародавньої Греції, яка також стала частиною Римської Імперії, прийшов на світ Ісус Христос у Вифлеємі у 4-му році перед нашою ерою.

Виростав Він у Назареті, а матір'ю Його була Марія. Загально прийнятим є називати Йосифа, столяра, Ісусового обручника, — батьком. Чотирьох його кривних називали братами. Він говорив арамейською мовою, міг читати Старий Завіт єврейською та правдоподібно знав грецьку мову. Коли Йому було 30 років, Його охрестив Іван (Хреститель). Ісус жив життям, як і інші, але досить наближеним до життя рабів. Він говорив по синагогах, дискутував завзято і призибував учнів та навчав їх. Різвився від рабів тим, що навчав на відкритих полях, на вулицях, на березі моря, на полях, по горбках і також не уникав дітей і жінок, як це звичайно робили рабини.

До нього ентузіастично прислухувалися маси, бо тут і там Він чудом виліковував хворих та виявляв надзвичайно глибокі людські співчуття до ближніх. Тому, що Він говорив своїм власним авторитетом, рабини Його не долюблювали. Він навчав приблизно 3-4 роки.

Зворотнім пунктом Його життя була остання подорож до Єрусалиму. Тут Він відкрито сконфронтував свої погляди з найвищим авторитетом жидівства, промовляючи у святині. Після Останньої Вечері з своїми учнями, Його арештували, судили і жидівський трибунал оскаржив винним за бунтарство та віддали римській владі для засуду. Він помер у п'ятницю по полудні розп'ятий на хресті за губернаторства Понтія Пилата. Три дні пізніше Христос воскрес.

Воскресіння вважається найбільшою містерією християнської віри, яка додала Його апостолам та послідовникам сили поширювати далі християнство. Відповідна література на цю тему згадує, що Христос мусів бути пречемною Людиною по вигляді, фізично здоровий, бо витримував горяч. спеку, зимно, голод. довгі подорожі й працю. Крім того, був чутливий ніжний, добрий обсерватор та мав глибокий і надзвичайно проникаючий ум, що міг з легкістю відчутти навіть невисловлені думки людей та їхні мотивації і давав на них свої відповіді. Був дуже дружнім та помагав ближнім. Він реагував певними людськими емоціями у відповідних ситуаціях. Виявляв Він відкрито симпатії і співчуття до терплячих, бідних, потребуючих, скривлених. Був створий в інших випадках, злий з фарисеями, не був конвенційним, чи по-сьогоднішньому — не був опортуністом. Був надзвичайно скромний, бо втікав від маси людей, які хотіли покликати Його бути їхнім царем. Був рішучим. Коли вирішив виконати щось, це й робив. Коли апостоли переконували Його не йти до Єрусалиму, Він їх не послухав. Він визнавав інші вартості й чесноти ніж тоді існуючі і традиційні.

Ісус мав перед собою точно означену мету, до неї прямував і ніхто не міг Його від неї завернути. Крім того, Він мав у собі щось містерійне, що робило Його іншим, незвичайним, понадлюдським, трансцендентальним, таким, якого ще досі не було. І серед людських геніїв не було таких геніяльних мистців, щоб могли це представити чи змалювати. Нашим людським розумом ми можемо це, хіба, назвати Божеським.

Христові науки були прямі, ясні, прості, легкі, щоб зрозуміти та без покликування на якийсь авторитет, традиції, закони чи інші писання. Інколи вживав провокативних думок, парадоксів, перебільшень, приказок чи притч. Він говорив про сьогоднішнє і майбутнє. “Не подумайте ніби Я руйнувати Закон чи Пророків прийшов, — Я не руйнувати прийшов, але виконати”. (МТ 15-17)”... і говорив: “збулися часи, — і Боже царство наближається. Покайтеся і віруйте в Євангелію” (Мк 1-15). В іншому місці Христос сильно осуджував певні інтерпретації і “натягування” закону та відмовлявся покоритися їм, як наприклад, Ісус працював у суботу та ігнорував певні принципи та ритуали гігієни чи дієти. Силою Його мотивації була воля Божа. Закони були добрі тоді, коли вони виявляли волю Бога. “Пожива моя — чинити Волю Того, Хто післав мене і справу Його завершити” (І 4-34).

Дарма, що християнство постало як рух, як секта в юдаїзмі, книги Нового Завіту були написані грецькою мовою для геленістичних народів римської імперії. Багато цих людей були обзнайомлені з філософськими ідеями стоїцизму, платонізму та різних містерійних релігій у цілій імперії. Тому то грецький вплив був більший ніж жидівський у розвитку християнства по смерті Христа. Тодішні люди різно інтерпретували думки Христа, як наприклад: “Кайтеся, царство Боже наближається”. Для одних це означало переворот і упадок зненавидженої ворожої та окупаційної римської влади, для інших кінець світу, а ще іншим видавалося, що це приходить здійснення місії Ізраїля, — нове життя, основане на любові Бога й усіх людей.

Думки Христа дуже різнилися від духа навчань грецької чи римської культур. Греки дбали про тіло і ум, про спорт, звідсіль походять олімпійські ігрища, спартанське життя. Римляни робили подібно, але й вони також любили розваги, розкоші, приємне життя, а Христос проповідував покору, простоту, щоб людина ставалася невинною, як мале дитя, що жидівський закон є менше важливий, а більше важлива є любов Бога й ближнього, треба більше ненавидіти гріх, ніж грішника. Дослідники кажуть, що Христос публично не назвав себе “Сином Божим”, хоч так називали Його люди, апостоли і наша Церква. Зате Він сказав, що Син Чоловічий мусить перенести великі страждання і смерть, а що на третій день Він воскресне. Ісус назвав Себе “Служачим Слугою”.

Початково Християнська Церква була побудована на переконанні, що Ісус Христос воскрес силою Бога і 40 днів пізніше з’явився Петрові й іншим Його ученикам, а відтак вознісся на небо.

По смерті Христа виникло питання, чи християнство має залишитися тільки серед жидів в Єрусалимі, чи поширюватися серед усіх людей. Переслідування християн жидами спричинилося до того, що апостоли пішли в інші країни та проповідували християнську ідею всім народам. З 12-ох апостолів найбільше причинився до поширення християнства Савло-Павло, жид з сьогодні південної Туреччини. Перед тим він сам переслідував християн в Єрусалимі та його околицях. Їдучи на одне таке переслідування, він почув голос: “Савле, Савле, чого ти мене так переслідуєш!” З цього моменту він став ревним християнином-апостолом. Він відбув місійні подорожі до Малої Азії, Європи та найбільше спричинився до поширення християнства в Римській Імперії. Також і Петро, рибалка, був добрим місіонером по східніх середземноморських країнах. Петро був також успішним у чудотворному лікуванні хворих, за що один магик хотів заплатити йому великі гроші, щоб тільки зрадив йому секрет чудотворного лікування. Петро відіграв провідну роль в установах християнської громади в серці Римської Імперії — в Римі. Так як Павло згинув у Римі у 65 р. нашої ери, так згинув і Петро 2 роки пізніше. Тому тут правдоподібно не повинно існувати сумнівів, чому Рим треба вважати першим і апостольським центром християнства. Дарма, що перші християни в Римі голосили, що римські боги є фальшиві, осуджували неморальне життя та змаг за земським добром і багатством, що були проти війни, не шанували імператора, якого тоді вважали богом, проте спочатку римляни їх не переслідували. Але, коли ситуація імперії ставала трудною, почалися за володіння Нерона сильні переслідування християн.

Вже в 100 р. н. е. було протизаконно бути християнином і за це карали тортурами й смертю. Переслідування продовжувалося до 312 р., коли імператорові Константинові, як оповідають, приснилося, що, якщо він матиме християнську емблему на щиті, то переможе ворога. Так і сталося, тому він дозволив християнам визнавати свою віру, як і інші віровизнання, що тоді існували. В 380 р. імператор Теодосій проголосив христия-

янство офіційною релігією римської імперії. Але, щоб Християнська Церква існувала, вона потребувала, крім крові мучеників, доброї організації.

Апостоли Петро й Іван, які жили з Христом, були першими провідниками християнських громад. Щоб їхню працю продовжувати, вибирали їх наступників і називали їх єпископами, що означало наглядачами своїх дистриктів чи дієцезій. Під ними були священики, які проповідували та причащали святими тайнами тощо. Дарма, що всі дієцезії були важливі, римська стала найважливішою, бо її зорганізували св. Петро і св. Павло. Тодішні християни наполягали на тому, щоб св. Матей записав слова Христа: “Ти є Петро і на цій скалі збудую мою Церкву і сила адова не переможе її” та “І дам тобі ключі царства небесного, що розв’яжеш на землі, буде розв’язане на небі, а що зв’яжеш на землі буде зв’язане на небі”. І так Петро став першим єпископом Риму і це продовжується досьогодні. Ще заки жили апостоли, — проблем не було. Вони постали пізніше. Захід уважав своїм центром Рим, як місце апостольського наслідства, а Схід уважав Александрію, Антіохію, Ефес та інші міста. Поставали різниці поглядів щодо ідеї християнства. Це довело до собору в Ніцеї, Мала Азія, скликаного імператором Константином.

З історії старинної Греції знаємо, що вона була славною своїми філософами, як і взагалі культурою. Тому тут у перших століттях поставали гарячі філософські диспути й контрверсії про різні речі, а між іншим — про такі справи як зло і добро, що Бог, як найвище Буття такими малими речами не займається, про інкарнацію, про божеськість чи людськість Христа, що християни не повинні мати нічого спільного зі світською владою чи урядом. Ще інші твердили, що Бог Старого Завіту не є Богом Нового Завіту. Багато філософських течій творили свої релігійні секти. Не зважаючи на те, що Церква полагоджувала всі ті спори, вплив таких чи інших філософів допомагав творити т. зв. ортодоксальну чи православну доктрину.

В 324 р. імператор Константин створив Константинопіль (Царгород) — т. зв. новий чи другий Рим у грецькому містечку Візантія. Тим самим він переніс центр імперіальної влади з латинського до грецького сектора імперії. В 5-му столітті через напад варварів, західня частина імперії розпалася і тому, влас-

не, прогалина між Східною і Західною Церквами поглиблювалася з року в рік. Захід дивився з підозрінням, що імператори, себто світські люди, — диктували Східній Церкві про справи доктрин чи взагалі мішалися до справ віри, а Схід з несмаком глядів на зростаючу силу та вплив єпископа Риму. І тут є цікаве, що влада світська й імперія, як держава розпалася, а авторитет і вплив єпископа Риму і Церкви зростав і побільшувався. В 1054 р. це довело до остаточного поділу. Західня Церква прибрала ім’я католицької, себто універсально-вселенської, а Східня ортодоксальної чи православної. Отже з того висновок, що офіційні назви католицький і православний починаються щойно в 1054 р.

Офіційно ми прийняли християнство 988 року, коли того поділу ще не було. Рим і Візантія ще дискутували, може і сварилися, але це не наша справа. Тому є правдою, що ми прийняли християнство не так з Візантії, як радше ЧЕРЕЗ Візантію, коли головним і авторитетним, під моральним оглядом центром, був таки перший єпископ Риму, як наступник св. Петра. Тому, на мою думку, не мають рації деякі автори, які пробують оскаржувати сьогоdnішнього папу за його вислів, що Християнство прийшло в Русь-Україну з Риму. А чому ж би ні? Як воно могло прийти з Єрусалиму, де воно народилося, до Візантії і Риму, міст, що були в тій самій римській імперії, то чому християнство не змогло прийти чи бодай мати якийсь посередній чи безпосередній вплив Христового світла на Русь-Україну з Риму? Візантія християнства не породила. Вона сама була твором римської імперії! Джерелом повищих інформацій були ані не католицькі, ані не православні, а книжка для студентів авторства Рікерс & Сейвел з Йорк Університету Торонто п. н. “Емердженс оф Юроп — Де Стори оф Вестерн Мен” та “Гровтс оф Айдіяс” — збірний твір за редакцією Сера Ю. Гакслея, д-ра Дж. Бронівського, Сера Дж. Берри та Джей Фішера.

Для мене джерелом християнства є Христос, Його апостоли, які мали за завдання поширювати християнство всім народам світу. Немає права ніякий нарід чи центр чи культура накидувати нам своїх специфічних форм чи ідей. Сталося так, що офіційні початки, форма чи обряд християнства прийшли в Русь-Україну з тодішньої Візантії, але суть християнства прий-

шла від Христа й апостолів з Єрусалиму і за 1000 років християнства Русь-України воно залишилося Христовим християнством як це тільки було можливим українській духовості за ті довгі століття слави і страждань його засвоїти, сприйняти, поширювати і зберегти до сьогоднішніх днів Ювілею. І навіть у теперішні часи страждань і переслідувань, катакомб, як це було в перших сторіччях християнства — воно далі жиє, бореться і прямує до остаточного Воскресіння своїм українським способом.

Немає сумніву, що візантійська культура (476-1453) була надзвичайною і мала вплив не тільки на Русь-Україну, але й на всі європейські народи, а особливо на Італію. Вона тривала 1000 літ. А тривала вона тому, що мала “безпечне” географічне положення, єдність духу геленізму, себто спільноту мови, культури, дипломатії, ідей та геніяльності політичних інтриг (неначе сьогоднішня Москва). Історики культури кажуть, що візантійське населення було оточене мурами міста і могло дивитися тільки вгору і назад, до неба і в минуле. Свого імператора (не патріярха) вони вважали Христом на землі, урядників — апостолами, його їжею були харчі подібні до тих на останній Святій Вечері. В їхніх базиліках, церквах, домах все блищало золотом, порцеляною, дзеркалами, килимами, ювелірними виробами, дорогоцінними каменями, діамантами, дереворитами, меблями, золотими чашами, мазаїкою, кольоровими вікнами, фресками та особливими образами. Статуй в них не було, як це було в Римі, тому малювали те, що вони відчували, так, як єгиптяни малювали те, що вони знали, греки те, що вони бачили.

У Візантії жили греки, римляни, азіати-араби. Культура її була неначе у втечі від сучасного у минуле. Аскетизм, абстрактність, геометричність форм були домінуючими. Все це неначе створювало містичну візію неба. Це можливо подобалося послам князя Володимира Великого, але я не знаю чи ними були наші русичі чи хтось інший. Візантійська наука замість досліджувати і творити нове, — йшла взад і займалася збиранням чи компіляцією старих знань. Навіть медицина була справою віри, замість дослідів, тому хворих уважали майже святими. Філософування, містицизм і віра в магічні речі, демони були паралельні до християнства. Одначе вже тоді мали

шпиталь. Гігієни не притримувалися. Хворе тіло уважали місцем здорової душі. В 1453 р. їх переміг Оттоман Султан Могогаммед II.

Я не раз читав праці наших дослідників, духовних і світських, які шукали причин незавидної долі нашого народу. Вони досліджували властивості східного і західного типу християнства. Східній тип, писав один з них, вибував в абстракції, контемпляції, аскетизмі, втечі від життя. Пасивність східного християнства, формалізм та інтелектуалізм візантійської культури, яловість літератури... Характер Візантії збережено-оборонний... Християнство сталося тут зовнішнім додатком до зрошеної самоцвітами корони візантійського цесарства... Єрисеманія, буквоїдство, обрядовщина та інші форми пересадного релігійного інтелектуалізму... Тоді, коли західня частина Римської Імперії була характерна динамічністю, життєвістю, активізмом, патосом життя, горіючим темпераментом у прямуванні до дійсності та безпосередньої радості реальної праці, імперіялізм духа, організаційний хист та юридична культура, боевого займанського духа, а при тому душевної простоти і голоду за культурою. (д-р Юліян Вассиян — книжка “Степовий Сфінкс”).

Вже навіть повище повинно вистачити, щоб бодай поверховно зрозуміти суть різниці східного і західного християнства. Я все чув, що українці тяготіють до Заходу і західної культури. Ми знаємо, що навіть св. Володимир Великий мав клопіт з Візантією, а інші князі вибиралися походом на Царгород (Константинопіль). Про проблему князя Володимира Великого з Візантією написав дуже гарний і фаховий цикл статей у Нашій Меті о. мітрат П. Хомин. Візантія навіть не схотіла визнати Володимира Великого святим. Крім того, як тоді Візантія, так сьогодні грецька православна Церква йде на руку Москви. Чи не парадокс? Ми так завзято боремося між собою не за добро наших Церков і нашого народу, а під впливом єхидних, скритих, зрадницьких примх та плянів наших ворогів за впливи над нами. Чи не варто було б над цим спокійно і глибоко застановитися?

Тому якраз тепер, приготовляючись під час чергових кількох років до відзначення так епохальної події нашої історії, себто до 1000-річчя Ювілею прийняття християнства Руссю-Україною, варто б, щоб кожна українська людина спокійно

застановилася і простудіювала цю подію нашого народу всесторонньо! Ми в діаспорі є вільні й маємо доступні джерела — не тільки чужі, але й наші, православні, католицькі та всі інші, які тільки забагнемо. Ми мусимо дійти спільно до однієї Правди! Ми повинні робити це спільно, католики, православні, протестанти, євангеліки. Ми повинні попросити чи заангажувати всіх наших вчених й істориків та дослідників, духовних і світських, щоб допомогти нам, вірним всіх наших Церков, зрозуміти та освідомити суть і благодаті християнства взагалі, а нашого українського зокрема. Ми повинні відсвіжити чи запізнатися докладніше з наукою Христа реколекціями, місіями, проповідями, зустрічами та відповідною літературою.

Ми можемо вишукати й обтрясти порохом засипані й неуживані старі й нові книги по домах, книгарнях і видавництвах про нашу історію та історію Церкви. Ми повинні відродитися наново. Нам треба запізнатися з Євангелією та вченням отців Церкви, коли вона була ще одною та застановитися про можливість такої одности у зв'язку з Ювілеєм. Нам необхідно знати докладніше про християнство Русі за часів Володимира Великого, а також перед ним і після нього. Ми повинні запитати себе спокійно у тишині власного сумління чи в ту світлу й одночасно трагічну історію християнства Русі-України за останні 1000 років не мішали своїх брудних рук чужі і ворожі нам "християнські мислителі" і якби то тих рухів позбутися у нашій всеукраїнській діяльності і плянуванні на надходяче нове тисячоліття? Ми мусимо бути свідомі того, що деякі "історичні" джерела грецько-візантійські і староримські і московські були заповнені їхніми старими пересудами, упередженнями проти себе і вони нічого спільного не мали з добром і користю Русі-України. Наш нарід завжди був добрий і довірливий, інколи надто довірливий, але більше до чужих ніж до своїх, бо така була наша історична доля. Наші вчені духовники повинні допомогти нам збагнути місію християнської Русі-України в минулому й сучасному, її успіхи й невдачі. Передусім ми мусимо прислухуватися до голосу Христа: "Нову заповідь даю Вам, щоб Ви любили один одного! З того усі спізнають, що мої Ви учні, коли любов взаємну будете мати", (Йоан 13-34-35).

Вже навіть сама така духовна настанова, толерантність, дух любови до Бога, до ближнього, українського ближнього,

буде першим і позитивним кроком до підготовки гідного, соборного, ефективного моменту відзначення 1000-річчя Хрещення Русі-України. Хто знає, можливо наш нарід скоро дозріє, що з Ювілеєм 1000-річчя ми зможемо започаткувати нову еру спільного для всіх нас християнства у вільній і самостійній Україні зі своїм патріархом. Але на це ми мусимо заслужити нашою духовною настановою, конкретною працею та вірою у нас самих особисто та у ту величну візію християнської вільної України. Передусім мусимо усвідомити, що всі наші Церкви є добрі, нас поділили чужі. Наша Церква, релігія й обряд підносить загально нашу культуру й мораль, вони роблять нашу націю сильнішою, вони нас поєднують, бо політики цього ніколи не змогли зробити, бо вони є проминаючі і змінливі. Церква є вічною. Українське християнство вело нас і тримало при житті 1000 років, воно і заведе нас до нашого УКРАЇНСЬКОГО ЄРУСАЛИМУ, до Української Суверенної Київської Християнської Церкви.

Проте, вважаю потрібним ще раз повторити, — наша емоційність зможе стати "неоціненною творчою силою" тільки в тому разі, якщо вона розвиватиметься в нормальних умовах здорового родинного життя, в пестощах материнської любови, під суворою батьківською опікою, під ласкавим оком діда чи баби, в приятних товариських відносинах між братами і сестрами та шкільними товаришами. Коли ж вона не матиме цієї необхідної для свого нормального розвитку основи, вона може виродитися в оту безсердечну сухість і жорстокість, або в той безплідний сантименталізм і паразитарний емоціоналізм, що властиво здорову емоційність заперечують.

Вячеслав Литинський

НАШІ ДОБРОДІІ І ПРИЯТЕЛІ

Ми пластуни стараємося завжди показати нашу особливу вдячність тим членам української громади, які, хоч самі не-пластуни, а виказують на кожному кроці свою прихильність і поміч Пластові. В останніх місяцях таку вдячність виявили на терені США пластуни, передаючи Митрополитові Мстиславові, Первоієрархові Української Православної Церкви в США грамоту "Добродія Пласту".

На терені Канади пластуни використали свій XIV Крайовий З'їзд, щоби іменувати паню Марію Горбань з Торонто "Почесним членом Пласту в Канаді".

Про перебіг тих двох урочистостей подаємо короткі звідомлення.

МИТРОПОЛИТ УПЦА МСТИСЛАВ — ДОБРОДІЄМ ПЛАСТУ

Нью-Йорк. (О. К.) — З нагоди подвійного ювілею Блаженнішого Митрополита Мстислава, Первоієрарха Української Православної Церкви в США, себто 40-річчя його хіротонії та 84-річчя його народження, Український Пласт, якого великим приятелем і опікуном є Митрополит, іменував його "Добродієм Пласту". Це особливе відзначення, що його в минулому одержав був від пластунів Митрополит Андрій Шептицький, передала Митрополитові Мстиславові голова Крайової Пластової Старшини в США, пл. сен. Евстахія Гойдиш. Святкове іменування відбулося в часі бенкету на пошану Митрополита Мстислава в неділю 16-го травня 1982 р. в Домі Української Культури в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Для підкреслення великої пошани до свого добродія і прихильника, пластові провідники взяли численну участь у всіх святкуваннях з приводу подвійного ювілею Митрополита Мстислава. Делегація Українського Пласту в числі 22 осіб, членів Головного і Крайового Проводу із Начальним Пластуном, д-ром Юрієм Старосольським, головою Головної Пластової Булави пл.

сен. Л. Романковим і головою Крайової Пластової Старшини пл. сен. Е. Гойдиш на чолі, взяла участь в Архиєрейській Божественній Літургії в храмі св. Андрія, а відтак у багатолюдному бенкеті. Саме в часі того бенкету голова КПС в асисті, вручила Митрополитові артистично виконану Грамоту "Добродія Пласту", підкреслюючи у своєму короткому слові повсякчасну прихильність і допомогу Українському Пластові, яку виявив Митрополит Мстислав на рідних землях та в країнах нового поселення. Митрополит Мстислав з видимим зворушенням прийняв грамоту, яка надана саме у 70-річчя Українського Пласту, закріпить батьківське відношення Первоієрарха Української Православної Церкви до найстаршої української молодечої організації.

ВЕРОНІКА
ПЛАСТОВА СТАНИЦА
В ДУБОВІ

ПЕРША ЖІНКА — ПОЧЕСНИЙ ЧЛЕН ПЛАСТУ В КАНАДІ

XIV Крайовий Пластовий З'їзд Канади, що відбувся 27-го і 28-го лютого ц.р. в Торонто, іменував Марію Горбань з Торонто "Почесним членом Пласту в Канаді".

Хто може стати почесним членом Пласту, цієї надзвичайної організації молоді, що має вже свою 70-річну традицію? — це запит, який, напевно, не одному з нас поставить наша цікавість.

Організація Пласт відбуває тепер свої крайові пластові з'їзди Канади щодва роки. Колись ці з'їзди відбувалися не так часто, а тільки в міру можливости.

На цьогорічному XIV З'їзді були присутні 80 делегатів з восьми діючих пластових станиць та багато гостей. На такому Крайовому з'їзді голова Крайового Проводу дає пропозицію почесного членства, і делегати голосуванням рішають так, чи ні. XIV вирішив одногосно надати почесне членство Марії Горбань.

Не кожний Крайовий з'їзд надає почесне членство, бо його не так легко заслужити. Дотепер почесне членство Пласту в Канаді, за майже 35-річне його існування на цім континенті (початки в 1948 р.) дістали такі особи: ред. Василь Софронів-Левицький, Євген Борис, проф. Зенон Зелений, інж. Йосип Роніш, інж. Іван Лучків. XIV З'їзд наділив почесне членство, крім

М. Горбань, також адвокатів Ярославів Рослякові з Едмонто-ну, якого називають "батьком пластової альпіністики".

М. Горбань, чи як її любимо кликати Марина, дістала це відзначення за 30-річну працю в Торонтонській Станиці і за поміч на пластових таборах та з'їздах. Вже в липні 1950 року М. Горбань перший раз "таборусе" з пластунами на фермі Отців Василіян в Гримсбі. "Таборусе" коло баняків та бараболі, з жартами та безконечною енергією. Інтендантура — це була функція, яку вона часто в цій Станиці виконувала. Та й інші табори користали з її досвіду, як наприклад, вона була інтенданткою на Пластовій Міжкрайовій Зустрічі в Едмонтоні в 1978 році. Там просиділа три тижні під шатрами і найцікавіше те, що ця повна ентузіазму, з пластовим духом і бажанням допомогти жінка ніколи не була пластункою.

Крім того, М. Горбань була в Торонтонській Станиці членом управи, головою і референткою Пластприяту при КПС, і взагалі пластову домівку в Торонто без неї тяжко собі уявити. Та не одна вона в тій домівці. Постійно з нею її чоловік Мирослав Горбань, який допомагає, з вирозумінням радить і ніколи не протестує. А протестувати можна було б, бо М. Горбань активна не тільки в Пласті. Від 1950 року вона є членом ЛУКЖ, і хоч провідних постів не займала і є тільки в Контрольній комісії свого відділу, але бере участь в житті організації. В січні 1977 року СФУЖО запросило п. Марію на заступницю голови фінансової комісії III Конгресу СФУЖО, а після конгресу вона залишилася аж дотепер членом постійної фінансової комісії в Канаді. Марія Горбань двічі очолювала "День соняшників" з рамени Суспільної служби. Також несподіванкою для нас було почути інтерв'ю з нею на хвилях CPRB, де вона розказувала про працю Суспільної Служби.

Я особисто знаю М. Горбань з іншого боку. Знаю її як маму, яка старанно виховувала свої дві доні, Галю та Марту. Їх я щотижня зустрічала, коли вони приїздили на лекції фортепіана. Одного разу, коли я попросила М. Горбань очолити комітет батьків моїх учнів для вшанування авторського концерту композиторові Миколі Фоменкові з Нью-Йорку, то цей концерт дуже успішно вдавсь, завдяки великому вкладові праці батьків моїх учнів, а головню М. Горбань.

Зацікавлення музикою у п-і Марії не було випадкове. Ще 16-річною вона вчилася співу в Інституті Лисенка у Львові на

стипендії Митрополита Андрея Шептицького. Війна перервала науку, але вона далі любила співати. Приїхавши до Торонто, стала членом-основником хору "Арфа" в 1949 році, а також була першою головою хору. В 1955 році робила настирливі старання, і 6-го січня 1956 року відбулася перша українська святвечірня 15-хвилинна програма на Сі-Бі-Сі на цілу Канаду (тоді Домініон Нетворк). Була вона також головою комітету, що влаштував концерт "камерзенгерін" Ірі Маланюк. Та тут взагалі можна багато цікавого та позитивного згадувати, щоб змалювати силуетку Марії Горбань. Розповідала, що багато вона дістала з хати. В родині Сенишинів батька поляки звільнили з праці, бо не перейшов на римокатолицизм. Найстаршого брата розстріляли большевики, середнього німці забрали до кацету, звідки він повернувся знищеним та молодим помер на волі. Наймолодший брат (11 років старший від Марії) був знаним журналістом у Канаді. На Марію Горбань мали великий вплив її дві учительки з гімназії СС. Василіянок у Львові — Мати Северина та Олена Степанівна-Дашкевич, яких вона згадує з любов'ю та пошаною.

М. Горбань з молодих літ виплекала собі мотто свого життя: у тім, що робила, досягнути максимум. Її хвилює, коли бачить здорових, розумних та здібних людей, які нічого не роблять.

Марія Горбань, перша жінка — почесний член Пласту в Канаді. Бажаємо їй сили до дальшої праці, хоч того не треба — вона і так зробить все, що зможе. Ця згадка про неї — це радше признання Пластові, що оцінює працю людини, яка фактично не є членом організації. Вона 30 років працювала в Пласті не ради відзначення, якого вона взагалі не сподівалася. Працювала з почуття обов'язку, з любови й старалася досягнути у ній якнайбільше.

Оксана Соколик

Роздуми і мрії, суворий і вимогливий погляд на самого себе — все це приходить до підлітка тоді, коли він вічна-віч із собою перебуває під враженням моральної краси, яка викликала в нього захоплення, подив у хвилини слухання розповіді вчителя.

Василь Сухомлинський

ПЛАСТ І ДЕКАДА УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ

Родина — могутня виховна сила.

Тепер вона не завжди є цією силою. Тому й стільки щодня в пресі й в радіо та у тлєвізорах повідомлень про злочинність молоді, про її розбишацтва, алкоголізм, наркоманію, сексуальну розгнүзданість, самогубства та різні інші лиха, що є наслідком ліберальної системи виховання, пониження вимог Церкви і суду, негативного розуміння рівноправності жінки, фатального впливу телевізії на дітей та багатьох інших лих суспільного життя, що їх принесли нові часи зматеріялизованого світу.

Супроти цього у світі почались сполохи, заклики рятувати дитину, завернути жінку в хибного шляху, допомагати родині в її найважливіших виховних завданнях. Вісник СКВУ ч. 1 (9) 1981, а за ним вся українська преса, закликають до зосередження уваги всієї спільноти над вихованням.

Нелад у нашому громадському житті, непосильні труднощі у виховній праці, асиміляція, погоня за матеріальними осягами — віддзеркалюються у житті молоді. В Україні до загальнолюдських труднощів у вихованні доходять ще небувалі досі небезпеки. Там свідомим українцям доводиться боротися “за право бути українцем”, незалежною індивідуальністю, оберігаючись перед асиміляційною машиною. Там уже не розповідає мати дитині казки, не співає колисанок, бо поспішає з ним до ясел, молодь не співає української пісні, народ не творить їх більше, нема кобзарів, вмирає мова, руйнує ворог церкви, нема науки, нема здорових емоцій, бо молодь виростає серед забріханої, удаваної поведінки в старших у страху за свою і своїх близьких безпеку, за своє і своїх майбутнє, без дотику до живих джерел духовности свого народу, без Церкви, традицій, свободи вияву свого духового Я.

Все це повинно сповняти нас — пластунів великою тривогою. Бо сьогоднішня молодь — це майбутнє народу, носій національної духовности, саме існування народу.

Відомо, що кожний народ має свій власний виховний ідеал, що впливає з його потреб, обставин, в яких живе, з його світосприймання та духовности, з його ідеалів. Ідеали народу є тією діючою силою у вихованні, без якої нема справжнього виховання. Вони дають змогу цією діючою силою самовиховання підвищувати особисті вартості кожного члена народу, а цілому народові прямувати до досягнення своєї мети.

Нашому бездержавному народові довгими сторіччями доводилося боротися за відновлення державности, за збереження надбань культури та української духовности. Національні ідеали наші матері в минулому плекали, творячи легенду вічності народу, вони зуміли їх перенести через усі бурі й пожари в нашої історії. Чи сучасне покоління зуміє цю легенду вічності народу, його духовности зберегти й передати наступним поколінням — ми тут, а вони там — питання, що викликає тривогу.

А як же Пласт, що в минулому зумів бути духовою “течією з зародками оригінального й одноцілого світогляду”, чи зуміє стати тепер діючою силою з вірою у краще майбутнє свого народу? Чи змобілізує тепер свої сили до виховної праці? Чи має настільки запалу, щоб “піти проти хвилі”, перебороти в сучасній молоді й дівтори переконання, що споживання радості без вкладу праці й зусиль, без напруження духових сил доводить до зачерствіння, до себелюбства. Неможливо удосконалювати характеру без виявів любови до Бога, Батьківщини, ближнього, без боротьби, без тривоги за майбутнє рідного народу й людства?

Доросле членство Пласту свідоме того, що підвалини нашої Організації, щоб встоятись ненарушеними серед життєвих бур, мусять мати опору в людях, в їх переконаннях, в ідеології. А що станеться з пластовим світоглядом, коли заперечення його зустрічаємо не тільки в переконаннях молоді, але й в дорослого членства. Яка свідомість нашого членства про безпеку, в яких перебуває тепер Україна? Чи розуміють наші молоді покоління, що акція влади в СРСР у напрямі злиття народів веде до зникну національних культур, мов, духовостей народів, що це витворило вже великі рани в народному організмі України. А що буде в майбутньому? Чи усвідомляє це покоління загрозу асиміляції її самої в діаспорі, затрату мови, а через брак мови й української духовности серед переважаючої

більшості молоді. Державні статистичні дані говорять про те, що, наприклад, в Канаді тільки 0.7% українців третього покоління говорять матірною мовою. І цей справжній мовний голокост є в умовах повної свободи й пригожих можливостей плекати мову свого народу у цій країні. Мало того, держава настільки бажає зберегти етнічні мови, що організує двомовні школи, асигнує певні фонди на допомогу етнічним школам.

Про багато інших негативів у нашому пластовому й громадському житті знаємо, про них мова на наших з'їздах, конференціях, у пластовій пресі та у виховних матеріалах з вартату праці.

Проте, треба мати на увазі й ті позитивні сторінки, що можуть впливати на успішність пластового виховання. Серед молоді є поважний відсоток вироблених, вартісних. Їхні батьки дають великий вклад у виховання, а це знак, що при співпраці з батьками Пласт може повести успішне виховання. Сприяють нам також інші обставини:

а) можливість контактів з Україною, можливість слідкувати за рухом спротиву, інформувати про нього світ, з'єднувати прихильність урядів держав, в яких живемо, до змагань нашого народу;

б) існування українознавчих студій в багатьох університетах дає змогу розвивати українознавчі науки, знайомити світ з їх осягами, виправляти помилкові інтерпретації української проблематики серед народів;

в) філософія багатокультурності в Канаді та в інших державах дає змогу плекати культуру, дії громадських організацій, свободного духового розвитку;

г) Пласт має у своїй структурі дітей, молодь і старших різного віку, прихильність громадянства, повинен відчувати на собі відповідальність за виховання молодого покоління. Так же ж було в минулому.

Активність батьків у пластовій системі виховання.

З Пласту повинна виходити ініціатива, щоб збудити батьків й прилучити їх до співпраці з Пластом не тільки в господарській ділянці, але й у виховній. Батьки мають найбільшу змогу впливати на своїх дітей, а Пласт, Церква, школа можуть їм допомагати. Грізна небезпека, на яку виставлена тепер укра-

їнська родина, повинна мобілізувати наші зусилля — усіх спільно. Не досить, як це в більшості є тепер, стверджувати браки й схвалювати резолюції на з'їздах, треба впорядкованої, інтенсивної дії. Недостатніми є заходи вчителів у школах, і виховників в Пласті, священників у парафіях, одне середовище не може зарадити лиху, треба скоординованої дії всіх середовищ. Проте ж успіх залежатиме від рівня батьківського виховання, від стилю життя наших родин у найбільшій мірі. І в цьому напрямі треба побудувати плян нашої співпраці з батьками.

Як увійти у співпрацю з батьками?

З проводом Пластприяту укласти плян співпраці. Найперше треба познайомити загал батьків з пластовою структурою, метою та ідеологією. Батьки мають розуміти вимогу щодо основних форм зайняття новацтва і юнацтва в Пласті, тобто вимога знання української мови, правильного відвідування сходин, перебування на таборах, плачення членського внеску тощо, а зокрема обов'язок вивчати українознавство. Крім того, розуміючи засаду щоденного доброго вчинку, батьки повинні співпрацювати з виховниками, пильнувати, щоб цей ідеал виховання любови до ближнього їхні діти переводили в життя. Тим вони перещеплюватимуть моральну красу своїм дітям. А вона народжується і пливе з радости робити добро людям. Бо "споживання" радости, якої ми не здобуємо працею і зусиллям, без напруження духових сил, веде до зачерствіння, до самолюбства. Моральна краса і сила виростає з вразливості на людські потреби, з реакції на зло, з охоти завжди йти з поміччю потребуючим. Без цієї найвищої радости здобути моральну красу й відпорність на зло неможливо. Тому негативне це явище, коли за дозволом батьків, а може й з їх спонуки, наше юнацтво занедбувало пластові вимоги, організовані збірні добрі вчинки, чи щоб неправильно інтерпретувати вимогу знання про Україну, занедбували релігійне виховання тим, що не роблять зусиль, щоб ціла родина була практикуючими християнами. Бо відвідування богослужень, релігійні практики — необхідне джерело не тільки любови Бога, але й патріотизму.

З батьками треба також спільно працювати в боротьбі з асиміляцією. Часто зустрічаємо об'яви резигнації батьків з протидії їй у щоденному житті. "Пощо дітям створювати проблеми?" — питають батьки. "Вони й так українцями не є і

не будуть!” Певне, що велика частина молоді має таку життєву настанову. Але Пласт ріс і буде існувати для таких дітей і батьків, які хочуть служити Богові й Україні, бо це неподільне, незгідне з моральною красою людини. Україна поневолена, чи тоді, коли стане державою, наш зв'язок з нею, що пливе з глибини моральних вартостей, не повинен вриватися. Такий наш виховний ідеал. Будуємо свої моральні вартості на вірі, що Бог створив наш народ і він має свою місію, бо творить своєрідну культуру, яка є цінним вкладом у вселюдську скарбницю. Зрада — це гріх, а покидати свій народ у небезпеці — побільшує гріх!

Виховання тепер настільки ускладнилось, що треба наукової аналізи його потреб і можливостей успіху. Сучасна дітвора і молодь під багатьма оглядами інша від покоління своїх попередників. Тому треба дослідити їх духовий стан: їх зв'язок з українством, відношення до Церкви, до ідеології Пласту, їх взаємини з батьками й родиною, з учителями, виховниками в Пласті, їх ставлення до школи, до українського та іншонаціонального середовища, до товаришів тощо.

Випрацювати плян дослідів можна при допомозі виховної літератури, співпраці науковців-спеціалістів, учителів і виховників. Треба змобілізувати тих батьків, що глибше розуміють виховні проблеми та успішно працюють над вихованням своїх дітей, до співпраці. А поруч з ними й науковців спеціалістів. Їх завданням було б розшукати в бібліотеках спеціальну літературу на ці теми, познайомитись з виховною працею при церквах, у школах та в родині і молодіжних організаціях інших народів. Ось, наприклад, в Канаді є поважні заходи урядів провінційних та федерального для оздоровлення родинного життя. В Онтаріо відбуваються конференції батьків (на яких присутні і їх діти) з спеціалістами, видають друком матеріали з цих конференцій, охоплені акцією дослівно всі фахівці, що можуть причинитися до успіху у вихованні молодого покоління та батьків. Бо молодше покоління теперішніх батьків має багато “модерних” поглядів на виховання, з якими часто годі годитися. Згадати б хоч би такі явища, що серед багатьох батьків молодшого віку (також і серед пластунів), які зовсім не докладають рук до зв'язку своїх дітей з Церквою (немає обов'язку ходити до церкви, немає щоденної молитви, а поруч з цим

зникають у родині й традиції, що в'яжуться з релігійними святами. Замість посту у Свят-Вечір є вже вечеря з індиком, взагалі ніякого посту вже в багатьох родині нема, зате нормальним явищем стали вже забави під час постів, молодь в українській школі часто не має уявлення про особливості святкування наших релігійних свят.

А пригляньмося, що успадкували молоді покоління від своїх предків? Коли сучасні молодші батьки не передадуть надбань культури нашого народу своїм дітям, віддаль тих дітей і від батьків, і від народу буде така велика і глибока, що неможлива буде мова про їх українську ідентичність. Єдність з народом і родиною виростає на ґрунті глибокої особистої потреби. З цієї потреби може виростати і пошана її в інших людей, і готовість поділяти їх ідеї, жити за ними. За модерними поглядами щодо тягlosti поколінь виходить, що батьки не мають права “нав'язувати” дітям своїх переконань. І тому діти не мають почуття обов'язку супроти батьків у їх старості, авторитет батьків у теперішніх дітей має своєрідну інтерпретацію. А надмірно раннє статеве освідомлення дітей — чи не веде воно до того жахливого явища, що про нього каже статистика, наприклад, про сексуальний досвід у 50% серед молоді США до 19 року життя, про зріст венеричних недуг, алкоголізму, наркоманії серед молоді? Бо свобода звичаїв і моралі і слабкі взаємини дітей і батьків — це те лихо у наших родині, що є джерелом і всіх лих національного життя. Проблеми ці вимагають студій і великих зусиль, щоб їх правильно розуміти й розв'язувати.

Вивчивши таку складну проблематику, гурток батьків і спеціалістів повинен скласти плян заходів — як познайомити загальних батьків у даній місцевості з цими проблемами. Треба бунде знайти авторів, які б опрацювали короткі доповіді для проведення дискусійних лав для батьків. Батьки, коли щиро ділитимуться своїми успіхами й турботами щодо виховання дітей, можуть у великій мірі допомогти боротися з лихом. Виміна думок і виховного досвіду батьків — важливі для успішного виховання, бо ж усі люди мають проблеми, наше життя — це цілий їх ряд. І щасливі люди не ті, що не мають проблем, але ті, що знають як їх розв'язувати. Коли робимо щось добре, тоді ростемо, маємо добрі почуття, а це допомагає нам бути терпеливими,

зрівноваженими, відповідальними, тобто такими, що служать прикладами.

Таке поживавлення діяльності Пластприяту і пластових виховників — це перший крок у загальному виховному пляні.

Щоб акцію провести одночасно у всіх країнах, щоб Пласт міг стати на висоті своїх виховних завдань, а пластування, щоб стало справжнім самовиховним молодняцьким рухом, виявом нашого змагу за краще майбутнє народу, знаком шукання шляхів, а не безнадійности, нагодою виявитись кожній індивідуальності (не тільки пластовим виховникам, але й батькам, вчителям, душпастирям і громадянам), треба щоб всі об'єднались у групах і скоординовано діяли, а дія, щоб концентрувалась у ГПБулаві. Подаємо тепер кілька тем, які нам виглядають важливими:

1) Родина в минулому і сучасному. 2) Відповідальність родин за майбутнє дітей, громад і народу. 3) Релігія, ідеали і щастя дитини. 4) Родинна педагогіка. 5) Родинне життя — його стиль у багатокультурній спільноті. 6) Як може родина фільтрувати впливи довкілля на своїх членів? 7) Родина і Пласт, їх спільна виховна програма.

Пізнавши виховні проблеми укладаємо плян праці. Складаючи плян праці, треба мати ясне з'ясування проблеми, знати перешкоди на шляху успішного переведення пляну в життя, передбачувати позитивні чинники, що ведуть до успіху.

Часто до осягнення мети, треба стратегії. Приклад: учні люблять добрі оцінки, зокрема ті в українській школі, що мають мовні проблеми. Заохотимо до праці над домашнім завданням тоді, коли застосуємо індивідуальний підхід до учня. Замість давати незадовільну оцінку, учитель похвалить учня за пильність, за естетичний вигляд зошита, за поведінку тощо. Це саме в гуртку старших юнаків, що втратили охоту належати до Пласту. Проведім з ними розмову — з кожним зокрема і спільно, щоб пізнати причини знеохочення, а потім зберім інформації від батьків про цю справу. Тоді заплануємо в гуртку такі зайняття, до яких юнаки виявили зацікавлення: доручити їм самостійно посильну для них акцію: улаштувати для молодшого юнацтва вечір розваг (товариські ігри, відгадування загадок, драматизація уривків з твору, розгадування "крилатих

висловів", поетичних висловів з відомих юнацтву літературних творів, Вечір "Юнака", Вечір "Готуйсь" тощо).

Запропоновані теми доповідей на тему родинного життя мають за мету звернути увагу батьків на такі основні вартості, що їх дає людям родина. У дальшому пляні праці над родинним вихованням передбачуємо ряд заходів — доповідей, дискусійних лав і відповідних імпрез, заходів, що їх розглядаємо нижче.

Міцне єднання дітей і батьків.

Теплі чуттєві взаємини між батьками й дітьми — це важливий засіб наближення до мети нашого національного ідеалу. "Чуттєвий темперамент українців при співдії розуму та волі може стати неоціненою творчою силою" — каже В'ячеслав Липинський. Її не можна набути в жодній школі, але можна збільшити відповідною школою. "Запальністю, буйною творчою імагінацією і великою пристрасністю можна зробити в короткий час те, на що інші нації, з холодним і нечутливим темпераментом потребували б багато більше зусиль, і багато більше часу". Але емоційність може стати "неоціненою творчою силою" — каже він — тільки за умов розвитку її в нормальних здорових родинях, в пестощах материнської любови, під суворою батьківською опікою, під ласкавим оком діда і баби, в приязних взаєминах між братами і сестрами та шкільними товаришами. Коли ж не матиме цієї основи, може виродитися в безсердечну сухість і жорстокість, або в безплідний сентименталізм і паразитний емоціаналізм, які здорову емоційність заперечують. Без теплого співжиття між членами родини не осягнемо тих вартостей характеру, які необхідні нам, щоб боротися з негативними асиміляційними впливами. Тому то родинна любов така важлива у вихованні.

У родині діти усупільнюються, пізнають потреби членів родини, вчаться баянсувати свої індивідуальні потреби з цілою родиною. Коли така потреба існує, діти будуть потребувати контакту з родиною, захочуть ділитися поглядами, враженнями, будуть прислухатися до оцінки їх поведінки, подій в довкіллі, вироблятимуть правильні оцінки вартостей.

Важливість відповідного стилю життя родини.

У великій мірі на усупільнення дітей в родині впливає стиль життя батьків, дідів і бабунь та усіх старших. Родина,

що плекає традиції свого народу, що її члени є практикуючими християнами, у якій батьки не занедбують своїх громадських обов'язків (є членами парафій, організацій платниками національного податку, передплатниками української преси), у якій є жертвенність на громадські потреби, є турботи про долю народу та його цінностей, де діти є свідками дбайливості старших про загальне добро коштом добра особистого й вигоди та лінивства, у таких родинах є живі приклади до наслідування дітям. Там виховуються повноцінні громадяни.

Культура домашнього життя.

Наслідком постійного поспіху, браком часу (батько і мати працюють, хоч нема справжньої необхідності на це), присутності телевізора в хаті, культура домашнього життя занепала. Нема часу на розмови з дітьми, на голосне читання в колі родини, на зберігання традицій, на організовану розвагу для дітей. Відомо з життєписів визначних українських родин — Касачів, Старицьких, Русових, Лисенків та інших як вони дбали про таку розвагу для дітей. Були це розповіді, оглядання зразків мистецтва, ігри, спів, рецитації поезій, драматизація, зустрічі з довіллям тощо з нагоди святкування днів народження, іменин, релігійних свят. У нашому часі можна давати оглядання фільмів, прозірок та розповідь вражень з мандрівок по Україні, по інших країнах, про пригоди в таборах та ін. Всі ці форми плекання культури домашнього життя доцільно уводити в життя тепер, нагадувати про них батькам, стимулювати їх до наслідування згаданих родин сугестіями й матеріалами.

Плекання українського мовлення в родинах.

Без знання мови не можна плекати української духовності. Цю істину мусять добре зрозуміти батьки. Знання мови потрібне дітям не тільки як ще одна мова, але щоб засвоїти українську духовність. Щоб українська родина могла стати справжнім осередком християнського і національного виховання, у ній має бути глибока релігійність, культ Батьківщини, культ ближнього, культ книжки і культ рідного слова. Бачимо, що культ книжки і культ рідного слова стоїть поруч трьох основних ідеалів людини. Не можна увібрати в себе всі скарби рідної культури без знання мови. Брак рідної культури —

це стіна, що ділить нас від Батьківщини. А відчуження від Батьківщини її членів — це завмирання клітин її організму.

Нема культури мови в родині, якщо в ній нема в щоденного вжитку рідної мови, української книжки, преси, коли нема зусиль, щоб виховати емоційне пов'язання дітей з мовою. Бо коли людина сприймає істину тільки розумом, істина не стане її переконанням, бо без емоційного переживання істини не буде самовиховання, а без нього нема й виховання. Неохоту читати українські книжки в дітей треба поборювати упертою працею. Батьки повинні дома читати систематично з дітьми, дарувати обов'язково книжки дітям з різних нагод, дбати про домашні бібліотеки, про успішність дітей в українській школі. Треба також впроваджувати дітей в громадську проблематику, знайомити з життям в Україні, з процесами, які там відбуваються. Батьки повинні слідкувати за тим, щоб їхні діти не оминали нагоди побувати на українських театральних виставах, побачити українські фільми, бути учасниками громадських акцій (збірні добрі вчинки, відвідування домів для старших з колядою, гагілками, допомога у збиранні фондів на загальні потреби (на допомогу політ'в'язням, на Церкву тощо).

Щоб така співпраця з батьками могла заіснувати, треба бути з ними в дуже близькому й постійному контакті. Для скріплення зв'язку допомагає не тільки співпраця батьків з виховниками їх дітей у Пласті, але й їх поінформованість про цілість дії Пласту в даній місцевості в даній країні та в цілому світі.

Тому батьки повинні бути читачами пластової преси, знати пляни праці роїв, гуртків, гнізд і куренів та станиці, головні напрямні дії в даному році Пласту в їх країні та у світі.

Педагогічний конгрес.

Кожний народ має свій власний виховний ідеал. Він впливає з обставин, в яких живе даний народ, з його світосприймання, духовності та конкретних виховних потреб. Духове життя діяспори дуже неупорядковане, треба нам сконфронтувати всі розбіжні погляди про мету українського виховання, засоби досягнення цієї мети, треба концентрації сил для виховання, треба розподілу завдань, треба постійного й глибокого вивчення сучасної виховної ситуації, нашої проблематики. І наше шільництво, виховні організації, студентські, громадські

організації потребують унапряження, проведут. Треба нам намітити правильні шляхи для виховного процесу та знайти й вишколити його реалізаторів — треба навчальних і виховних матеріалів, треба фондів та ентузіястів праці для молодого покоління. Це все в якійсь мірі може дати Український Педагогічний Конгрес. Підготовка його — велика робота. Мабуть ініціативу для конгресу доведеться подати пластунам. Тому треба б було використати можливість зустрічей проведів Пласту при різних нагодах, спонукати СКВУ скликати представників організацій та установ на наради СКВОР-и, щоб створити Комісію для підготовки Конгресу.

Т. Горохович

†

Св. п. НАСТУНЯ КОЗІЙ

Хто бував на пл. таборах чи пл. з'їздах на пл. оселі “Новий Сокіл”, не міг не доглянути підв'язаної чорною хустинкою в червоні квіти, маленьку тендітну жінку, яка метушливо виконувала кожну працю в кухні.

Одні кликали її пані Настя, інші — пані Настуня, ті, які знали її ближче, прямо Настуня. Я був одним із тих, що так кликав, — і їй це подобалося. Звичайно, вона не раз говорила лемківським діалектом... “Людоньки! Яка ж ям пані, я зі села проста жінка”... І тут не раз треба було їй вяснити — що кожна людина для себе є паном, а для інших тоді, коли має вроджену інтелігенцію та культуру, коли посідає високоякісні риси характеру.

І саме ця проста жінка — в чорній хустині, селянка, своєю працьовитістю, скромністю, надзвичайною чесністю та щирою любов'ю до свого народу і своєї церкви звертала на себе увагу та заслуговувала на глибоку пошану.

Настуня радо приїжджала довгими роками на “Новий Сокіл” та з посвятою віддавалася важкій праці в кухні. Бувало, вона завжди перша, раненько вставала й розпалювала вогонь у кухні; вона варила, видавала їжу, мила посуду, чис-

тила долівку. Своєю працьовитістю, особливо порядком та чистотою, вона стала взором доброї господині серед інших пань, які з нею співпрацювали.

“Люблю тут приїхати, хоч праці багато, але праця та для наших рідних дітей. Люблю тих дітей — бо вони так гарно говорять, так мило співають. Здається мені, вони — інші від других наших дітей”... — так говорила Настуня.

Настуня — господиня; всім помагала, не відмовляла ніколи, коли її просили: на забавах, пікніках та базарах — Допомогової Секції, школи, Пластприяту, церкви, Патріярхального товариства, а особливо дбайливим оком й працею рук, дбала про порядок та чистоту біля церкви та приходства.

В 1982 році не стало доброї й працьовитої Настуні. Згадували її пл. діти та молодь, згадували добрі люди. Сталося так, як вона говорила, а може й передчувала, коли я її в останнє відвозив до хати, бажаючи здоров'я... “Ох, не знаю, паноньку, що буде на другий рік. Так хотілобся, але чую, як дуже сили мене опускають. Все в Божих руках”...

Настуня наша 6 квітня м. р. по короткій недузі в лікарні віддала Господеві духа. Тому 76 років вона прийшла на світ в селі Гораець Любачівського повіту в Україні. Як найстаршу з п'ятьох дітей в родині німецький наїздник вивіз її на працю до Німеччини. До ЗСА приїхала навесні 1950 року.

Ми, пластова родина, члени пл. станиці, округа пл. таборів на “Новому Соколі”, члени Пластприяту в подяці та з глибокою вдячністю клонимо наші голови перед цією жінкою селянкою, яка справді, як чесна, добра людина, була панею — скромна, тиха патріотка, яка любила свою рідну церкву, свого ближнього, а особливо — пластових дітей і пластову молодь!

Скоб! Готуйсь!

пл. сен. Ярослав Пришляк

“Наш народ не знає нас: навіть ті, хто бореться так само, як і ми, не відають про нас, а ми про них... Я дуже мучився всім цим колись. Але тепер, Крістофе, я спокійний. Я зрозумів свою силу, силу мого народу. Треба ждати, поки ця поведь спаде. Йї не підмити непорушну гранітну глину Франції”.

Ст. Цвейг: “Жан Крістофі”.

До джерел Пласту

о. Іван Гриньох

XIII КУРІНЬ СТАРШИХ ПЛАСТУНІВ ІМ. СВЯТОГО ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО

Основним завданням кількатомного видання "Світильник Істини" — зібрати джерельний матеріал до історії нашої високої школи, Богословської Академії у Львові та на підставі джерел, доповнених споминами її професорів і студентів, наświetлити багатогранне життя зокрема її студентів, кандидатів до священничого служіння, до майбутньої праці на розлогій ниві рідної Української Церкви.

Не повним було б віддзеркалення цього життя, коли б ми не згадали про Пласт в Богословській Академії. На жаль, автор цієї статті, в силу воєнних подій, не зберіг ні своїх записок, ні фотознімок, що живо змалювали б цю маленьку ланку в житті студентів Богословської Академії. Тому не лишалося йому ніщо інше, як відтворити все, що стосується Пласту, з пам'яті. За неточності в іменах і датах прошу вибачення, а колишніх студентів-пластунів прошу цей спомин справити та доповнити.

ГЕНЕЗА ПЛАСТОВОГО КУРЕННЯ В БОГОСЛОВСЬКІЙ АКАДЕМІЇ

Восени 1926-го року став я студентом Греко-католицької Духовної Семінарії у Львові. При вступному іспиті та зв'язаним з ним "інтерв'ю", в якому мова була про приналежність до молодіжних організацій в гімназії, зійшла мова з о. ректором Й. Сліпим і на Пласт. До Пласту належав я від 1920-го р. і виконував у ньому різні функції на провідних постах в юнацтві, виховника в новацьких гуртках, курінного 43-го, внінці 7-го пластового куреня ім. короля Данила.

З першої розмови з о. Ректором, що підтвердили мені пізніше пластуни-студенти, вичувалося, що о. Ректор Й. Сліпий прихильно ставився до Пласту, а приналежність до Пласту при прийнятті кандидата на студії розцінював, як додатний пункт. Зараз же виявилось, що між десятками студентів I року студій, 1926/27, майже щодругий належав до Пласту. Деяка кількість пластуни-студентів була й на вищих роках. Ось так почалася історія зі спробою організувати всіх пластуни-студентів в один старшо-пластунський курінь і далі проводити пластову працю, очевидно, в нових, дотепер невідомих умо-

вах семінарійного життя... Весь Пласт у цьому часі організаційно й ідейно був керований Головною Пластовою Командою з проф. Северином Левицьким на чолі. Правда, існувала тоді й Головна Пластова Рада, очолена проф. Ол. Тисовським, та її завдання обмежувалось до ролі найвищого дорадчого і контрольного органу. Справа створення пластового куреня в Духовній Семінарії стала темою багатьох моїх розмов з проф. Северином Левицьким. З уваги на складність і "делікатність" питання всі розмови зберігалися між нами двома. Проф. Северин Левицький, з яким був я добре знайомий, як колишній курінний, постійно "клав мені на серце" поробити всі заходи й просити о. Ректора про згоду на зорганізування нового старшо-пластунського куреня. Щоб улегшити мені це завдання, він іменував мене зв'язковим Головної Пластової Команди до пластуни-студентів. Завдання не було легке вже з тієї причини, що я був щойно "гешіхтою", тобто студентом I року... Не легке спроти студентів-пластуни-студентів вищих років, не легке й спроти о. Ректора... А при тому хотілося мені виконати волю Голови Пласту і взятися за організацію нового куреня. Не дуже то сміливо почав я розмови на цю тему з о. Ректором, та зараз же зорієнтувався, що справа не така проста. З одного боку о. Ректор виявляв до студентів-пластуни-студентів дуже велику прихильність, підкреслював творчі елементи пластового виховання, працьовитість, дисциплінованість, правдомовність, повну абстиненцію від курення та пиття алкогольних напінків і т. д., і т. д. З другого боку, о. Ректор вказував на те, що цього можна й в Семінарії притримуватися, але якоїсь потреби існування зорганізованої одиниці, у формі пластового куреня, о. Ректор не бачив. Якими мотивами керувався о. Ректор, важко було мені розгадати. В розмовах вказував я на те, що в Духовній Семінарії існують різні організації, як Т-во ім. Маркіяна Шашкевича, кооператива, Марійська дружина та інші. Чому ж не міг би існувати Пласт? Тільки з натяків о. Ректора, мовляв, "це не те саме", можна було догадуватися, що о. Ректор міг мати якийсь застереження проти явного існування окремого пластового куреня. В розмовах з проф. Северином Левицьким, якому я кожноразово звітував про становище о. Ректора, старалися ми розгадати, де причина негативного становища о. Ректора. Як відомо, в цьому часі, коли Пласт розгортав свою діяльність серед української молоді і коли почала до нього горнутись не тільки гімназійна, але й робітнича та селянська молодь, Пласт знайшовся під обстрілом польських режимних чинників. Можливо, о. Ректор, який вже тоді носився з ідеєю творення Богословської Академії, хотів оберігти Семінарію та легалізацію майбутньої Академії Апостольською Римською Столицею та польським урядом перед настороженням польської влади супроти Пласту... Це тільки припущення. Тимчасом заходи створити в Семінарії пластовий курінь були безуспішними. Розбилися вони об рішучу тверду поставу о. Ректора, який не давав на це своєї апробати. І так минали роки. Але ні проф. Северин Левицький, ні я, як зв'язковий до Головної Пластової Команди, не зневірювались. Восени 1929 р., після всіх безуспішних спроб заснувати, за апробатою о. Ректора пластовий ку-

рінь, рішився я в порозумінні з проф. Северином Левицьким піти на незвичайний крок — якщо не довелось створити явно пластового куреня, треба зорганізувати таємний старшо-пластунський курінь в Духовній Семінарії. Очевидно, треба було бути приготованим також на всі консеквенції такого рішення. Ці консеквенції, — наприклад, виникнення з Духовної Семінарії, не виглядали мені тоді надто загрозливими. Насамперед тому, що я свято вірив у те, що кожний пластун обов'язаний “берегти пластової таємниці”, отже, мало було правдоподібності, щоб будь-хто з пластунів-студентів, які добровільно погодяться, зорганізуватися і працювати в таємному пластовому куріні, зрадив таємницю. По-друге, навіть, якщо б таке сталося, то промине довгий час, о. Ректор може змінити своє попереднє негативне становище, а якщо ні, то якихось більших “нар”, за винятком, хіба, напіння чи нагани, не треба буде лякатися, знаючи, що наставлення о. Ректора до пластової ідеї та до пластунів було завжди прихильне.

ОРГАНІЗАЦІЯ КУРЕНЯ

На мою пропозицію новий курінь названо “ім. Св. Володимира Великого”. Його, Святого Володимира, ім'я найкраще відповідало студентам богословії. Число “тринадцять” було мабуть черговим у тодішніх численнях Головної Пластової Команди, а для студентів богословії було сприйнятливим, щоб показати, що повір'я про “нещасливу тринадцятку” в християнському світозрінні немає місця...

Курінного, як відомо, обирається на курінній раді всіх пластунів. Цього, зі зрозумілих причин, не можна було перевести серед близько п'ятдесяти пластунів-студентів. Тому проф. Сев. Левицький іменував курінним цього XIII Куреня Івана Гриньоха, що водночас залишався зв'язковим до Головної Команди, при чому в керівництві таємним куренем він був зобов'язаним користуватися тільки пластовим псевдонімом, підписуючи всі накази чи доручення з додатком “на доручення Головної Пластової Команди”.

Як перше, що треба було зорганізувати, це був курінний провід. Склали його з найближчих пластунів-приятелів, які дали свою згоду на зорганізування таємного пластового куреня. Заступником курінного став Іван Шулим, тоді студент III року, писарем — Софрон Коліда (IV рік) (розстріляний більшовинами в 1939 р.), скарбником і хронікарем — Яків Боровин (IV рік).

Першим завданням членів курінної команди було: переговорити з найближчими приятелями питання, чи згодні були б увійти до таємного куреня, якщо б такий заіснував, і коли згодні, тоді приступити до зорганізування пластових гуртків, по 7-8 членів у кожному. Труднощів не було. За винятком кількох студентів-пластунів усі дали свою згоду працювати в таємному куріні. Цих кількох, як тоді говорилося, перечулено “скрупулятих”, звільнено з праці в куріні і їм дано відпустку на час студій в Духовній Семінарії.

Після розмов з усіма студентами-пластунами можна було повідомити їх, що в Духовній Семінарії зорганізовано XIII Курінь старших пластунів

ім. Св. Володимира Великого. Курінь починає свою нормальну пластову працю. Зроблено це в першому наказі курінного. В цьому наказі відмічено, що існування куреня є таємницею, і що з уваги на труднощі, працю в куріні треба проводити так, щоб ніхто не зауважив, що такий курінь існує. Підкреслено також, що кожний пластун, який мав би труднощі щодо своєї приналежності до таємного куреня, бо воно суперечить правилам семінарійного життя, може отримати відпустку. Зрештою, з одного боку кожний студент-пластун свій внутрішній конфлікт, що впливав із приналежності до таємної організації, (правда, офіційно не забороненої, але й офіційно не апробованої), а з другого боку — через обов'язок повинуватися й зберігати семінарійні правила життя — мусів розв'язувати цей конфлікт у своєму сумлінні та зі своїм духовником-сповідником.

ПРАЦЯ ПЛАСТУНІВ В ТАЄМНОМУ КУРІНІ

Після створення організаційних рамок почалася нормальна праця. Воно проходила за програмою виховної праці в усіх старшо-пластунських куренях. Відбувалися сходи гуртків, на яких були короткі доповіді учасників з різної тематики. Пластуни приготувалися до дальших пластових проб, умілостей тощо. Члени курінної команди відвідували такі сходи, завжди покликуючись “на доручення”, щоб не “зрадити” своєї приналежності до команди. Було цікаво і по-пластовому пригодницьки. Більшість пластунів не знали складу й імен курінної команди, жили фантазіями й здогадами, але саме те впливало на добрий психічний настрій. Прийоми обережності перед студентами непластунами доводили нерідко до жартів і погідного настрою.

Найдогідніший час на гурткові сходи — це були неділі та свята. Звичайно, після св. Літургії аж до обіду було кілька годин т. зв. вільного часу, що його студенти могли використовувати, як кому було до вподоби. І саме в цьому часі правильно відбувалися сходи поодиноких гуртків і наради курінної команди. Як собі пригадую, таких гуртків було шість, на кожному році принайменше один, найбільше два. Гурткові сходи відбувалися в різних кімнатах питомців, не завжди в тих самих. Це не впадало нікому в вічі, бо в вільному часі збиралися студенти групами, чи то як колишні учні однієї гімназії, чи походили з однієї області, чи мали спільні зацікавлення, читали нові літературні появи в літературі.

ПЕРША І ОСТАННЯ КУРІННА РАДА

Після багатомісячної праці виникло перед курінною командою питання, як провести запряження нових пластунів прихильників, бо й таких було доволі, і святково перевести підвищення пластунів у їхніх ступенях. Ці речі можна було провести тільки на курінній раді з участю всіх пластунів. Відбути курінну раду в котрійсь із викладових заль Семінарії було неможливо. Отже на нараді курінної команди вирішено відбути курінну раду десь поза Львовом, в якомусь близькому лісі, під голим небом. В пригоді стали нам обов'язкові кількогодінні проходи студентів богословії. Ці проходи були

регламентовані Ректоратом Семінарії. Призначений о. Ректором студент, звичайно, IV року, кожночасно визначував групи в складі 4-ох, або 3-ох студентів. До нього належало також визначити напрям, в якому мали йти окремі групи. Групи складалися завжди зі студентів різних років студії, тобто, по одному з кожного року. Треба було, отже, зорганізувати групи з самих пластунів і скерувати їх в напрямі, куди інші групи студентів не-пластунів не могли йти. Зробити це прийшлося легко, бо знову ж помічним для нас був факт, що член і писар курінної команди, Софрон Коліда, був власно тим студентом, якого о. Ректор назначив на початку академічного року виноувати цю функцію. Софроніві Коліді доручено зорганізувати групи з самих пластунів і визначити їм напрям — ліс "Погулянка" за Личаківським передмістям. Інші групи Софрон Коліда мав скерувати в протилежних напрямках, на північ і захід, так, щоб групи не могли з пластунами зустрітися.

Ось так, одного будного дня, мабуть у вівторок, о год. 2-й по полудні, з будинку Духовної Семінарії при вул. Коперника 36., вимаршували студенти-пластуни в напрямі ліса на "Погулянку", де мала відбутися перший раз Курінна рада XIII Куреня старших пластунів ім. Св. Володимира Великого. Програма Курінної ради була вже всім відома: Відчитання наказу-привіту Голови Головної Пластової Команди — проф. Северина Левицького, Слово Курінного, заприсяження пластунів прихильників і підвищення їх до ступеня пластунів-учасників, а інших до ступеня пластунів розвідувачів, пластове дозвілля й різне. Всі потрібні перевірки проб відбулися вже передше на гурткових сходинах.

Янась нервозність й очікування несподіванки вичувались серед усіх пластунів, коли різними шляхами всі групи знайшлися на точно визначеному в лісі пункті. Всі були зодягнені в підрясниках. Був сірий пізноосінній день. Наперед вислано деяких пластунів, щоб перевірити, чи в терені нема прохоних, що могли б бути принагідними свідками чогось "дивного". Нараз пролунав голос Курінного — "На мій наказ струнко". Всі виструнчилися. "В двох рядах збірна", "вирівняй", "в право глянь", "струнко", "спочинь". Янось дивно було мені самому, зодягненому не в пластовий однострій, але в священичу рясу, видавати ці накази. Дивно, бо дотепер ніколи ще не пережив я такого, дивно було бачити перед собою лаву кількадесяток пластунів, майбутніх священників, які станули на "струнко" й очікували дальших наказів з переведенням наміченої програми курінної ради... Ще сьогодні не можу позбутися цього живою образою, який залишився в моїй пам'яті, як гарний спомин, а в тім якийсь незвичайний, може й для декого сьогодні смішний та комічний... Але ціле життя, і зокрема життя в Пласті, чи не мають вони також отих елементів смішності й комічності? І чи не збагачують і ці такі дуже людські елементи самого змісту людського життя, в якому лучаться й переплітаються зі собою і серйозність, і веселість, і змагання за свій інтелектуальний ріст, жартівливість, і ревно праця та дозвілля?

Намічену програму проведено вповні, при чому відспівано національний та пластовий гимни, що пролунали в лісі на "Погулянку"...

Був між нами пластунок, що фотографував важливі сцени цієї першої й останньої Курінної ради. Фотознімки зберігалися в курінному архіві, як і хроніка життя цього куреня, що її вів, записуючи кожен подію, студент-пластунок (IV рік) Яків Боровин. Правдоподібно все те пропало в воєнних роках 1939-45. З боєм це стверджую, бо це пропав ілюстраційний джерельний матеріал так до історії Духовної Львівської Семінарії, як і до історії Українського Пластового Уладу.

В радісному настрої верталися групи студентів-пластунів зі свого небуденного проходу... Зі свіжим запалом велася дальша праця аж до закінчення академічного року 1929/30.

Як відбуття курінної ради, так і дальше існування Куреня вдалося увесь час зберігати в таємниці перед студентами непластунами, й, очевидно, перед настоятелями Семінарії. Пластуни вміли зберігати таємницю. Змальовуючи цю позитивну сторінку праці пластунів в таємному курені, не можу промовчати негативної сторінки такого таємного існування. Через таємність цю в руках курінного, тобто в моїх руках, знайшлася влада над кількома десятками зорганізованих, привиклих до суворої дисципліни, послуху й виноування наказів студентів-пластунів. Наявність влади могла бути в деяких випадках корисною в багатогранному житті студентів богословії, але цю владу курінного та курінної команди можна було невідповідно вжити, мотивуючи це навіть ідейними аргументами. Іншими словами, така влада може бути маніпульованою і небезпечною. Як приклад цього, наведу один і, на превелике щастя, єдиний випадок, який заіснував у житті студентів богословії, випадок, на якому лягла тінь надуниття влади, надуниття, що правда, динтованого ідейним мотивом.

В Духовній Семінарії існувала кооператива. Її діловодами були студенти. Згідно зі статутом щорічно відбувалися її Загальні Збори, на яких між іншим обирано на цілий рік її управу і діловодів. Довгий час перед загальними зборами велися між студентами дискусії про кандидатів до нової управи, до напрямних дальшої праці. Зокрема гаряче дискутовано про персональний склад нової управи. Дуже живу активність у пропонованні кандидатів виявила тоді група студентів, які або були членами, або тільки симпатичними в 1929 р. створеної підпільної Організації Українських Націоналістів. Речини цієї групи, які були відомі іншим студентам, хотіли провести своїх кандидатів до нової управи. Інші студенти не погоджувалися з тим внесеними й хотіли ставити інших на загальних зборах. Приготовлялися різні листи кандидатів, над якими мало прийти до голосування на загальних зборах. Майже всі пластуни були також членами кооперативи. Щоб на зборах не пройшла листа кандидатів, ставлена групою націоналістів, курінна команда виголовила свою листу, на якій знайшлися студенти, пластуни й непластуни, (навіть деякі з листи студентів-націоналістів) і доручила одному студенто-ві-пластунові поставити цю листу під голосування на загальних зборах. Окремим наказом доручено всім пластунам взяти участь у Зборах та голосуванні

ти за цією листом. Ця листа була схвалена Зборами, бож до основного бльоку пластуни, що нараховував околo 40 членів, долучилося ще багато інших студентів, які не погоджувалися з листом, пропонованою студентами, що їх уважали націоналістами.

Характеризую цей факт, як тінь у житті нашого пластового куреня. З'явилася вона раз тому, що Курінь існував таємно, але також і тому, що й члени, й симпатичні ОУН діяли підпільно. Отже, зударилися на терені установи кооперативи, яка працювала згідно з статутом, дві організації, які не мали явного статусу в Семінарії. Правда, цим не спричинено ніякої шкоди для дальшого розвитку студентської кооперативи, не нанесено також шкоди життю самих студентів. Після зборів закінчилися спори за кандидатів. Дружні відношення між студентами на нічому не потерпіли. Але тінь залишається тінню, а може й пересторогою, щоб у суспільно-громадському житті подібних засобів, опертих на можливостях, які дає влада, не застосовувати. Невідомо мені, як внутрішньо сприйняли такий наказ курінної команди всі студенти-пластуни. Вони наказ виконали, а справа, як пройшла пластова листа на загальних зборах, залишилася для не втаємничених таємницею.

МАНДРІВНИЙ ТАБІР XIII КУРЕНЯ СТАРШИХ ПЛАСТУНІВ ІМ. СВЯТОГО ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО

Зближався кінець академічного року 1929/30. Вкінці чervня починалися ферії. Курінна команда вирішила влаштувати мандрівний табір для свого членства. Такі табори, на відміну від таборів, зв'язаних з одним місцем, (наприклад, традиційним загальнопластунським табором на Соколі біля Підлютого), ставали все популярнішими. Попереднього, 1929 року, в часі літніх вакацій такий табір організував був Курінь "Чорноморці" під проводом Романа Шухевича. Це був морський курінь. Тереном таборування було Полісся з рікою Прип'яттю і численними річками. Кілька тижнів мандрували то пішки, то човнами по тих лісових і багатководних просторах, а вістни про їхні "морські" пригоди скоро рознесли серед усіх пластуни...

Наш курінь не був морським, але суходільним. Вирішено, отже, мандрувати по Волині. Чому саме Волинь? Як відомо, польська влада відділила ці українські землі від Галичини т. зв. сональським кордоном. На Волині поляки мали окрему національну і церковну політику. Знаюча була ця політика, як політика воєводи Юзефського. Помагали їй проводити легальні українські партії, що мали своїх репрезентантів у Варшавському сеймі. Польська влада, створивши сональський кордон, пильно стерегла того, щоб ці національні ідеї, ні носії цих ідей, різні національні організації, в тому числі й Пласт, не проникали в життя поза цим кордоном. Поганій слави "Сональський кордон" ділив живий організм одного українського народу на дві частини.

Легальну колісь пластову організацію за "Сональським кордоном" розв'язано, приналежність до Пласту карано за існуючим кримінальним законом. При

цьому, в Галичині курсували ріні вістни про Пласт на Волині. Ходили вістни, що Пласт, хоч формально розв'язаний і заборонений польською владою, далі існує і працює нелегально. Були також слухи, що цей Пласт підпав під впливи нелегально на Волині діючої комуністичної партії...

Ось це був один з мотивів, чому вирішено відбути мандрівний табір саме на Волині. Хотілося переконаватися, яка там справді дійсність. Хотілося нав'язати контакт з тамошньою, зокрема пластовою молоддю. Нашим бажанням було йти на Волинь, щоб ламати "Сональський кордон"... Другим і рішальним мотивом було те, що Волинь, за своїм населенням, була православною. Українська католицька Церква там не існувала, щоби більше, будь-яка праця тієї Церкви на Волині була польською владою заборонена. Правда, існували там якісь маленькі місійні станиці т. зв. "восточного" обряду, неровані польськими єзуїтами під патронатом польського єпископату. Але ця проблема нас не цікавила, вся ця "місійна акція" була нам чужою. Нам було важливим познайомитися з церковним життям наших православних братів. Цікавили нас проблеми нашої Православної Церкви на Волині, особливо проблема українізації Церкви, актуальна проблема введення живої української мови в Літургію і перспективи на майбутнє. В Українській Католицькій Церкві ця проблема не існувала. Стара церковно-слов'янська мова з українською вимовою була ще доступною і в загальному зрозумілою для широких мас вірних.

Реасумуючи сказане, мотивами нашої задуманої мандрівки було наочно переконаватися в тому, як воно справді є з національною і церковно-релігійною свідомістю православного населення на схід від "Сональського кордону".

Курінна команда вирішила йти туди, нічого не скриваючи, хто ми є. Отже, обов'язковим було йти в пластовому однострої з давніми напелюхами включно і всюди зазначувати, що ми студенти Львівської Духовної Семінарії, діти Української Католицької Церкви з митрополитом Андрієм Шептицьким на чолі.

Про плян відбути мандрівний табір повідомили ми о. Ректора Сліпого і митрополита Андрія Шептицького. Оба вони привітали цей задум і дали своє благословення. Та зараз же виникла складна проблема, якою має бути наша поведінка серед православного довкілля, як виконувати обов'язок молитви й участі в св. Літургіях, коли не має українських католицьких церков, а тільки православні, як поводитися в православних церквах. Наші професори моральної теології навчали нас, йдучи за тоді обов'язуючими в католицькій Церкві принципами, що, наприклад, католикові невільно молитися разом з православними в православних церквах. Щоби більше, деякі навчали, що, відвідуючи ці церкви, не годиться покласти на себе знак св. хреста тощо. В консеквенції треба б було нам оминати православні церкви, йти до польських костелів і т. д. Йти до польських костелів було для нас неможливим. Ми могли б тим дати згіршення православним братам, які підозрівали б, що

ми якісь "перебрані чи замасковані полячки". Щоб роз'яснити ці справи, я вдався до Митрополита Кир Андрія і в довшій розмові заслухав його поучень. А ці поучення були ось які: Не скривати того, що ми українські студенти богословії; всюди поводитися, як справжні християни і давати добрий приклад; пам'ятати, що православні церкви, це Божі християнські святині; йти до цих церков, робити на собі знак св. хреста, брати участь в Богослуженнях, які там служаться, навіть помагати дянам і вірним в їхньому церковно-літургичному співі, вислухати в неділі й свята Св. Літургію і в цей спосіб сповнити свій недільний обов'язок. Одного радив Митрополит не робити — не приступати до св. Тайн Сповіді і св. Евхаристії. З такими поученнями свого Дорогого Пастиря ми могли сміливо вибиратися в дорогу!

З цілого куреня, що нараховував близько 50 членів, зголосилася двадцятна, готова взяти участь в мандрівному таборі. Збірку назначено на неділю по полудні на початку липня 1930 р. в моєму рідному селі, Павлові, недалеко повітового містечка Радехів. Час тривання мандрівного табору визначено на чотири до п'ять тижнів, при чому в часі мандрівки було виключено користуватися будь якими засобами льономоції. Крім пластових одностроїв доручено забезпечити себе звичайним мандрівним вирядом, наплечниками, польовими пляшнами, білизною, теплим нічліговим накриттям і сухими харчами.

До забезпечення харчами не прив'язували ми великої уваги, бо більшість з нас мала вже свій досвід з мандрівки у Галичині: неровані пластовою "мудрістю", пластуни-юнаки так плянували свою мандрівку, щоб в обідню пору бути хоч не прошеними, але завжди милими "гостями" в котрогося з українських парохів, а ввечері бути на вечері в другого сусіднього пароха і переночувати на сніні в stodолі або на оборозі... Так "хитро" промишляли тоді пластуни... Рішили ми триматися пластової традиції і "промишляти", щоб якнайбільше ошаджувати свої видатки на закуп харчів...

На карті визначено головні пункти мандрівки, при чому вирішено оминати головні шляхи, користуватися польовими дорогами та стежками, йти часто за компасом лісами й полями раз тому, щоб практично вчитися пластування, а по-друге, щоб не звертати на себе уваги, бо ми враховували, що польська поліція буде за нами слідкувати. Головними пунктами на нашому маршруті були такі місцевості: По цей бік "Сокальського кордону" — Павлів, Радехів, Середпільці, Угнів — перехід — по той бік цього кордону — Берестечко, Почаїв, Крем'янець, Дубно, Рівне, Луцьке, Володимир Волинський, знову ж перехід "Сокальського кордону" на ріці Буг — Сокаль, Кристинопіль. Відкритим залишалось — розв'язати тут мандрівний табір, або йти аж до Павлова і там закінчити мандрівку. В цьому пляні не уточнено етапів мандрівки. Узалежнено це від краєвидів, оглядання цікавіших історичних пам'яток, зустрічей з населенням тощо, при чому в перших днях вирішено мандрувати повільно, без поспіху, бо більшість із нас не мала відповідної спортової заправи.

У визначену неділю липня почали зголошуватися в мене пластуни, одні приїхали поїздом, інші роверами. Після обов'язкової пластової збірки всі ми подались до сільської церковці, щоб взяти участь у вечірній, яку відслужив старенький парох о. Матвій Попович. Церковця була переповнена. Ми відспівали вечірню разом з дянами і вірними, в більшості сільською молоддю. Після вечірні — зустрічі й розмови. Село заворушилося, ожило. Жителі того села і його молодь ще ніколи не бачили пластових одностроїв, хоч чули, що десь там в школах існує пластова організація, існують пластуни... А ось зараз ці пластуни між ними. Дехто з молодих сільських хлопців ставив питання, чи не можна б і тут створити пластову організацію. Однак, "чудернацькими" пластовими одностроями з короткими штанцями, голими колінами, молодь не була одушевлена... Сільські дівчата дивилися на цю "дивовижну" і весь час потихеньку, щоб нікого не вразити, сміялися. Це зрозуміло, бо Пласт вважався організацією виключно для середньошкільників. До робітничої і селянської молоді пластова організація ще не добилася. Зрештою, подібне переживали ми впродовж цілої мандрівки.

Нічліг провели всі пластуни в мене і в моїх сусідів. В понеділок рано збірна, спільна молитва, сніданок і — в дорогу. Наш "хитро-пластунський" плян був такий, щоб на обід прибути до Середполиць до, мені добре знайомого, пароха о. Пауна. В нього були діти, хлопці і дівчата, гімназійні учні, отже, сподівалися ми провести обідній час на добрій гостині й в милій родинній атмосфері. Так точно все відбулося. Повільно пройшовши кільканадцять кілометрів, виминувши бічними дорогами містечко Радехів, в передобідню годину загостили ми до дуже любленого й гостинного о. пароха, і провели кілька годин на розмовах. Відпочивши, вирушили в дальшу дорогу до села Угнів. Парохом був там о. Данилюк, також відомий в околиці. Знав я, що о. Данилюк має велику пасіну. Отже, йшли ми, сподіваючись, що нас приймуть на нічліг та погостять добрим медом. Ще за дня добились ми до Угнева і попрямували на приходство. О. пароха не застали дома. Пані-матка, чи по-галицькому їмосць, коли ми їй представились, хто ми й попросили, чи можемо десь переночувати на сніні, радо погодилась. Про вечерю ми навіть не згадували, не випадало... Тим часом, коли ми розтаборились на сніні в stodолі, зауважили, що й їмосць, і найстарша доня Люба незвичайно нлпочуться. Щось там приготували в нухні, з комина димилось, а за якийсь час, під вечір, доня попросила нас усіх на вечерю, смачну й багату. Наговорившись, удались ми всі на нічний спочинок, а доня Люба так журилась нами, що й кілька подушок принесла, щоб вигідно спалось. За чемність ми їй подякували, подушок не прийняли, бо це ж не по "пластовому"...

Раненько — вставання, миття біля криниці і готовість в дальшу мандрівку. Але гостинна їмосць не могла попрощати нас без сніданку. Після сніданку п-на Люба принесла дзбанок свіжого меду, а всі ми наповнили ним, замість водою, свої польові пляшки. Ще багато днів потім, в часі мандрівки,

пили ми свіжу воду й домішували до неї меду, та згадували наше рідне приходство в Угневі й гостину в п-ва Данилюків.

Цього самого дня вдалося нам бічною доріжкою непомітно перейти "Сональський нордон" в напрямі Берестечка. Проходили гарними селами, любувалися доспілими вишнями садків біля дороги, погода була прекрасна. Нарешті добились. І тут наші думки полетіли в минуле: Принагідні жителі містечка проводили нас на поля, де відбувалися бої українського козацтва під проводом гетьмана Б. Хмельницького з польськими військами в 1651 р. Оглянули ми церкву-пам'ятник св. Миколая та музей, в якому зберігається безліч черепів і костей поляглих козаків...

Під впливом пригадування над нашим історичним минулим ставало нам сумно. Та несподівано розвіявся наш сумовитий настрій, бо вістна, що до Берестечка зайшли українські пластуни, скоро рознеслася в містечку. Біля музею почали збиратися десятки дітей і молоді, між ними й кількох старших з молодим учителем... Ми вітали їх, вони нас, всі почали співати українські народні пісні, а на прощання учитель з невеличкою групою молоді заспівав нам "многая літа" на мелодію, якої ми не знали, і з вимовою, яка нам була чужою. Українські діти співали "многая лета, многая лета, многая лета"... Видно, так їх навчали і так співали в українських православних, на жаль, особливо обмосковлених в 19-му столітті церквах.

Розпитували ми в людей за тамошніми священиками. Люди нерадо про них оповідали, але порадили нам відвідати о. Табіновського, колись ректора Православної Духовної Семінарії в Крем'янці. Назали, правда, що він вже залишив семінарію, що пристав до "уніятів", але водночас запевнювали, що він правдивий українець і тепер перебуває в своєму родинному домі на феріях. Ми дещо знали про о. проф. Табіновського, знали, що він часто відвідував Митрополита Андрія, знали, що Митрополит прийняв його до Львівської Архиепархії. Ми постановили його відвідати. Застали його при чаю в городі біля чепурної хати, де він жив. О. проф. Табінський привітав нас сердечно і погостив часом... Як відомо, о. Табінський служив пізніше в Преображенській церкві у Львові, а митрополит Андрій покликав його на професора літургії в Богословській Академії.

З Берестечка пустились ми на південь. Наша мета — Почаїв, старий, в переказах і піснях оспіваний Почаївський монастир, Почаївська Лавра, найбільша після Києво-Печерської Лаври українська святиня. На празник свв. ап. Петра і Павла, 12 липня, відбувався там щороку відпуст, і до Почаєва прибували тисячі паломників з Волині й Галичини. І ми, де б не проходили, ночували в селянських стодолах, зустрічалися з українською молоддю, говорили з нею до пізньої ночі. Пробували ми подібно, як в Галичині, загостити до православних приходств та кілька разів зустрілися з непривітністю. В розмовах з селянами та молоддю вичули ми, що відношення між вірними і парохами явесь холодне, а причина цього відчуження — священики; вони мало свідомі, залякані й вірні польській адміністраційній владі. Гостинними

супроти нас були тільки наші українські селяни. Був гарний соняшний день 11 липня, а на горизонті з'явилась на високій горі перед нами Почаївська Лавра. І ось привітали ми її піснею про Почаївську Божу Матір...

Нарешті ми на горі в Почаєві. Зголосилися ми в монастирі. Прийняв нас привітливо один монах, який і потім опінувався нами. Обмившись і відсвіжившись, ми зразу пішли оглядати монастирські забудовання, Свят-Успенську церкву, поклонилися мощам Преподобного Йова... А в церкві безперервно відправлялись Богослужби, Анафисти, Вечірня, Всеночня. Чудово співали кривоси монахів. Як нас інформували, всю ніч аж до ранку служились Богослужби, а церква була виповнена вірними, які молились і ніч проводили або в церкві на молитві, або відпочивали на площах біля монастирських заведень. Наш опікун-монах, порозумівшись зі своїм настоятелем, запросив нас до монастирської трапези на "постну вечерю". Трапеза була властиво молитовницею з іконостасом, перед яким усі молились перед і після вечері. Вечеря була справді монаша, постна. З уваги на нас, гостей, настоятель дав дозвіл на розмову. Хоч справді монаший настрій робив на нас глибоке враження, то відчувалося, що загал монахів не український, а якийсь давній, ще не відмилий російський... А все ж ми раділи монашою гостинністю!

У Почаєві залишилися ми дві ночі. Вже ввечері після нашого прибуття зголосилось до нас кількох молодих хлопців і дівчат та привітали нас, пластунів, бо й вони також пластуни, хоч зараз мусять з тим скриватися, бо Пласт заборонений... Вони подбали про нічліг для нас в хатах своїх батьків. Їхній курінний скликав до себе юнаків і юначок, усі з міщанських почаївських родин. Багато годин ввечері 12 липня ми з ними розмовляли. Церковні справи їх не цікавили, зате цікавились національним і пластовим життям у Галичині. Ми скоро зорієнтувалися, що тайний Пласт у Почаєві попав під впливи комуністичної пропаганди. Коли ми прощалися і вписувалися в пам'яткові книги, курінний просив нас, щоб ми вписалися до пам'яткової курінної книги обов'язково "червонилом"... Ми раділи зустріччю з українськими пластунами, але водночас нас огортав жаль, що ця свідома українська молодь стає жертвою шкідливих політичних течій. Не вона була винувата...

Вперше в Почаєві ми зауважили, що за нами починає слідити польська таємна поліція. Треба було бути обережним. У всьому допомогли нам наші почаївські пластуни. Ранком після празника свв. ап. Петра і Павла наші почаївські пластуни й пластунки вивели нас з містечка і аж до поплудня супроводжали нас маленькими доріжками і стежками в напрямі Крем'янця. Таємна поліція загубила слід за нами, а ми були раді, що могли якийсь час мандрувати в супроводі наших друзів-пластунів...

У Крем'янці зупинилися ми тільки один день. Розташування містечка в яру серед гірських пасем, його історичні пам'ятки, руїни замку і старих фортець зробили на нас незатерте враження. А разом з тим, проходжуючись містом й зупиняючись перед будинками різних, шкільних і культурно-освітніх, установ, ми не могли позбутися враження, що Крем'янець став на Волині твердинею польськості.

Залишивши це прегарне містечко, ми подались у північному напрямі до Дубна. Краєвид мінявся, ми мандрували вне волинськими прегарними лісами. Всюди розпитували ми за церквами, в яких мали служитися Богослуження українською мовою... На жаль, українізація православної Церкви на Волині була тоді щойно в пеленках. На передмісті Дубна віднайшли ми одну церковцю, де була проведена українізація. Була це, як не помиляюся, церква св. Михаїла. Настоятель церкви, свідомий українець, прийняв нас дуже щиро. Головною темою наших розмов були наші спостереження і здивування, що православна Церква і більшість її духовенства залишилися такою, якою була за царських часів, тобто обмосковленою; що процес українізації робить такі малі поступки; що існує відчуження українського православного населення від Церкви; що в розмовах з молоддю ми натрапляли на феномен втечі молоді до різних сент і т. д. Шунали за причинами цих пририх явищ і приходили до висновку, що корінь лиха в політиці польського уряду та центрального церковного правління в Варшаві...

В Дубні мусіли ми змінити свій плян дальшої мандрівки. Оглянувши руїни замку кн. Острозьких, замість іти на Рівне, ми вирішили з-за брану часу скоротити наш мандрівний табір і подались на північний схід в напрямі Луцька. Як всюди, так і в Луцьку оглянули ми важливіші історичні пам'ятки та в передобідню пору зайшли ми до настоятеля Чеснохресної парафії, о. митрофорного протоієрея Павла Пащевського... Зробив він на нас незвичайне враження, бо ось станула перед нами кременна постать в білій сорочці, з густими довгими вусами. Хтось з нас прошептав "Тарас Бульба", а о. митрат обнімав нас по братньому і зараз же попросив на волинський борщ. Забулися наші попередні сумні переживання, бо ось зустрінулися ми зі справжнім українським православним священиком. На смачному обіді не відчувалося, що це наше перше знайомство. Ми, православний український церковний достойник і українські католицькі студенти богословії, творили одну українську родину!

Родинний настрій заколотив нам тільки приркий інцидент: До дверей хати о. митрофорного настоятеля постунали і ввійшли агенти польської тайної поліції. Хоч о. П. Пащевський протестував і заявляв, що ми його гості, нічого не помогло. Поліція, яка за нами слідила, домоглася того, що ми мусіли пред'явити свої легітимації. Після перевірки і пороблених нотаток поліція опустила хату. Ми бачили, як прирро було о. Пащевському з приводу цього інциденту, але, як казав він, він вне неодне пережив. І почав оповідати про свої переживання з ронів своєї участі в визвольних змаганнях як головний духовник українських військ, про своє перебування в польському таборі для інтернованих українських вояків, а особливо про свою участь в Зимовому поході, за що був нагороджений Залізним Хрестом. О. Пащевський зберігав цей хрест як найціннішу пам'ятку свого життя і, запровадивши нас до прегарної церкви, повів у святилище і показав нам цю воєнну відзнану, що завжди лежала на престолі біля Євангелії і на престольного Хрес-

та. О. Павло Пащевський — український патріот, служитель Української Православної Церкви, воїн!

Підбадьорені на душі, спішилися ми до останнього пункту нашої мандрівки на Волині, до княжого міста, Володимира Волинського. Не сподівалися ми, що там пережиємо, може найкращі дні нашого мандрівного табору. По дорозі нас гостили й переночувували українські селяни на своїх хуторах. В цій полосі переведено т. зв. комасацію ґрунтів, потворено великі хуторянські осередки з новими сільськогосподарськими будівлями. За гостину віддячувалися ми тим, що помагали селянам у жнивях. Про гостинність наших волинських селян не приходиться тут говорити.

З Володимира Волинського відвідали ми ще селянські родини, де перебували на феріях їхні сини, студенти богословії нашої Духовної Семінарії, М. П. і Ю. П., а після тих коротких відвідин увійшли в княже місто. В українському православному і католицькому світі званою була родина д-ра А. Річинського, головного світського промотора українізації православної Церкви. Обоє п-во Річинські прийняли нас, як рідних. Ввечері відспівали ми разом з православними ввечірню в Соборній церкві, де служив її настоятель, священик, — український патріот. Сам він жив на своєму хуторі й займався пацієнством. Договорилися ми, що на другий день будемо його гостями, а д-р Річинський, що сам був пластуном, обіцяв сликати всіх пластунів з Володимира Волинського й онолиці на спільну пластову ватру, що мала відбутися наступного дня ввечері на хуторі о. настоятеля.

Провели ми наступний день на хуторі, пригтовляючись до ватри. Під ввечір хутір наповнився сотнами молоді й громадян. Почалася пластова ватра, спалахнув вогонь, посипалися промови. Браталися галичани й волинняни, православні й католики, ламався "Сокальський кордон", з'являвся образ одного українського народу, якого не потраплять розбити історичні роздори й чужі сили... О. настоятель не міг скрити свого ентузіазму, ходив між молоддю біля ватри, кидав свій напелюх вгору і промовляв сердечно, зворушливо... Це було справжнє братання — українське, християнське, пластова... А водночас було це прощання з Волинською землею.

Другого дня ми хотіли дуже рано опустити хутір, та нас затримали на "здоровий" сніданок — смажені курята, ячниця, масло, хліб, мід, всі дорогоцінні плоди нашої рідної землі! Мандрували ми, обмінюючись своїми переживаннями, на полудень в напрямі Сокаля. Дійшли до ріки Буг. З тугою залишали рідну Волинь, перебрили з трудом ріку й станули на Галицькій землі. Були перші дні серпня. Декому з учасників мандрівного табору було вигідніше доїхати домів із Сокаля. Залишилася тільки невеличка група, яка разом зі мною дійшла до мого рідного села Павлів, де й закінчився мандрівний табір XIII Куреня УСП-ів ім. Св. Володимира Великого.

ЕПІЛОГ

Восени 1930 р. в часі т. зв. пацифікації в Галичині автор цього спомину виїхав на дальші студії до Інсбрука. Курінним став Іван Шулим, студент

IV року Богословської Академії. Пізньої осені дійшли до мене прикрі вісти про долю куреня. До о. Ректора дійшли "слухи", що в Богословській Академії діє ним не апробований пластовий курінь. О. Ректор вливав до себе студентів-пластунів, які "під присягою" мусли сказати правду. Таємниця перестала існувати. Перестав існувати в Богословській Академії пластовий курінь. Перестали існувати українські пластуни!

ДО ІСТОРІЇ ПЛАСТУ

Коли ми реферували справу історії Українського Пласту так, як вона стоїть зараз, після смерті сл. п. пл. сен. кер. Осипа Бойчука, який вів працю над нею, в ромовах із друзями сеніорами в часі ЮМПЗустрічі влітку 1982 р. на "Вовчій Тропі", виринуло побажання, щоб подати у "Пластовому Шляху" конспект історії, що його зладив покійний пл. сен. О. Бойчук. Це може допомогти зацікавленим, які мають на своїх руках матеріали, їх відповідно упорядкувати, а також може спонукати читачів подавати доповнення чи завваги щодо зробленого проекту.

Будемо отже вдячні за кожний відгук на тему історії Пласту до редакції "Пластового Шляху", або до пл. сен. О. Кузьмович безпосередньо.

Крім того, містимо в цьому числі "Пластового Шляху", як дальші причини до історії Пласту, історію XIII Куреня Старших Пластунів ім. св. Володимира Великого, що її виготовив пл. сен. о. Іван Гриньох.

КОНСПЕКТ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ (ЗЛАДЖЕНИЙ ПЛ. СЕН. СВ. П. ОСИПОМ БОЙЧУКОМ) ЗАТВЕРДЖЕНИЙ ГОЛОВНОЮ ПЛАСТОВОЮ БУЛАВОЮ

I. РОКИ 1911-1921

1. Українські землі і стан національної свідомості їх населення на початку XX-го століття: а) в Росії, б) в Австрії, в) в Мадярщині.

2. Пласт 1911-14 років у вахлярі інших організацій, таких як Січі, Соколи, — наświetлити пов'язаність Пласту із Січовим Стрілецтвом: персональні пов'язання й організаційно-діяльністеві.

3. Відгук славтінгу на українських землях.

4. Пошуки за найбільш підходящим для нас типом славтської організації. Змаг між ідеями Петра Франка, Олександра Тисовського, Івана Чмоли.

5. "Українізація" славтінгу — приурочення славтських ідей і метод до українських потреб: назвництво — герб — організаційні форми, — зміст діяльності (Роля співосновників Пласту: Івана Боберського, Мирона Федусевича).

6. Перші пластові частини по галицьких школах:
а) Організація і організатори — переважно вчителі, (намагання створити організаційний центр у Львові — конференції пластових провідників з краю).

б) Діяльність: в засаді — наслідування чужих славтських організацій, зокрема польської; на ділі — залежно від інтелігенції і виховних кваліфікацій поодиноких провідників-виховників.

в) На підставі повишого визначити загальний характер перших пластових організаційних клітин: прим., "щось в роді надобов'язкової шкільної руханки, спорту, мандрівництва, з додатком військових вправ", — чи: "свідоме гуртування української молоді для виконання патріотичних національних завдань у бурхливій 1911-14 роки", чи: сполучення одного з другим.

7. Пласт і УСС — пластунки в Легіоні УСС.

8. Пласт на Сокольському Здвизі у Львові в червні 1914 р.

9. Пластуни і Пласт у визвольних змаганнях 1914-1921:

а) Пластуни і пластунки в рядах УСС.

б) Перша пластова присяга 1915 р.

в) Пласт у Листопадовому зриві 1918 рр. (Пластова Сотня УСС).

г) Пластуни в УГАрмії.

10. Пласт у Східній Україні.

II. РОКИ 1921-1930

I. ВІДНОВЛЕННЯ ПЛАСТУ

1. "Пробудження" після невдачі визвольних змагань. Тиск польської окупаційної адміністрації.

2. Спонтанне відродження пластових частин по школах Галичини.

3. Становище польської адміністрації до Пласту:

а) Непевне міжнародне становище Галичини до р. 1923, а опісля міжнародні зобов'язання Польщі щодо автономії для Західних українських земель.

б) Напів визнання існування і дії Пласту, як Секції УКТОДІ.

в) Постійна відмова затвердити власні статuti Пласту без пов'язання з польським славтінгом.

г) У висліді: Пласт ніколи не був дозволений, а лиш до якогось часу толерований; по школах — ремісничий Пласт — Село-Пласт.

г) Переслідування польською адміністрацією пластової молоді і її провідників (Сокаль, Золочів, Коломия, Косів, Волинь).

4. Пластовий провід: а) головний — ВПРада, потім ВПН; б) "окружні проводи"; в) місцеві — опіунки частин, потім зв'язкові, а врешті — "ношові номанди".

II. ОРГАНІЗАЦІЯ

1. В засаді гурткова система.
 2. Пластові частини по школах: зразу великі "полни" замінені в 1924 р. на менші "курени".
 3. Після розросту Пласту в одній місцевості — КОШОВІ КОМАНДИ.
 4. Пластові частини підлягали безпосередньо ВПРаді, потім ВПКоманді. Роля "Окружних команд" чи "окружних зв'язових" ніколи не була важливою.
 5. Розріст Пласту: первісний "Український Пластовий Улад", що був виключно організацією юнацтва, розрісся з часом до:
 - а) УСП ("почесні пластуни").
 - б) УПН (підготовка до Пласту).
 - в) УСП (Сеніорат).
- Це, коли мова про вінові групи, а до:
- а) Ремісничого Пласту.
 - б) Село-Пласту — коли мова про суспільні групи.

III. ДІЯЛЬНІСТЬ

1. Самовиховна діяльність гуртковою системою за "Життям в Пласті".
2. Пластові проби (спершу "іспити").
3. Іспити вмілостей (спершу "почесні іспити").
4. Прогулянки-мандрівки.
5. КУЛЬТ ГЕРОЇВ — вся діяльність побудована на традиції недавніх визвольних змагань ("пл. рік" починався 1. 11 і нінчився 31.10. — піклування стрілецькими могилами, зеленосвяточні походи).
6. Зовнішні виступи: пописи вправи.
7. Участь у релігійних і національних торжествах: Йордан, анадемії тощо.
8. Пластові табори: а) в горах — Підлюте, Остодір, Соніл, Голови, Перехресне; б) на "рівнинах" — Старява, Горигляди; в) "водні" табори — (гл. "водний Пласт"); г) табори в Карпатській Україні — гляди Пласт на Закарпатті.
9. Пластові зустрічі (із моєї статті про Зустрічі в Одноднівці в 60-річчя Пласту).
10. Змаг добути гідне місце для Пласту в Українській Громаді закінчено успішно в 1925-26 рр. У висліді цього, намагання різних середовищ підпорядкувати собі Пласт:
 - а) радянофільське середовище;
 - б) натолицький клир;
 - в) ОУН.
11. Господарсько-фінансові справи Пласту:
 - а) Пластова домівка у Львові, домівки по "ношах"-осередках.
 - б) Фонд будови пластового дому у Львові.
 - в) Кооператива Пласт.
 - г) "Пакування товарів" для Народної Торгівлі.
 - г) Власні площі під табори: Соніл, Перехресне, Голови.
(де ще?)

IV. ПЛАСТ У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ

1. Матеріяли Леонида Бачинського.
2. Праці Шерегія, Вайди, Папа, Комаринського.

V. ПЛАСТ НА БУКОВИНІ

VI. ПЛАСТ НА ВОЛИНІ

VII. ПЛАСТ В ІНШИХ КРАЇНАХ

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТУНІВ ЕМІГРАНТІВ

1. В ЧСР.
2. В Німеччині.
3. В Польщі (табори полонених: Каліш, Тарнів).
4. У Франції.
5. У Югославії.
6. В Єгипті.
7. В Італії.
8. В Данцігу.

VIII. ВОДНИЙ ПЛАСТ

IX. РЕМІСНИЧИЙ ПЛАСТ

X. СЕЛЯНСЬКИЙ ПЛАСТ

II. РОКИ 1930-1945

A. ПЛАСТ У ПІДПІЛЛІ

1. Заборона Пласту на Волині 1928 р., в Галичині 16. 9. 1930. Арешти і процеси: Дрогобич (Остап Левицький, Іваненко); Станиславів, Яворів і ін.
2. "Лінвідаційна Комісія".
3. "Пластовий Центр".
4. Передача Головного Пл. Проводу до Праги — СУПЕ.
5. Діяльність під чужими, іншими видами:
 - а) Комісія виховних осель і мандрівон молоді.
 - б) Доріст "Рідної Школи".
 - в) Літні табори: Соніл, Остодір. (інші?).
6. Видавництво "Вогні" ("На сліді"?).
7. Кооператива "Пласт".

B. ДРУГА СВІТОВА ВІЙНА

1. Пласт під час більшовицької окупації.
2. Пласт під німецькою окупацією: ВСУМ.
3. Вихід із рідної землі.

В. ВІДНОВА ПЛАСТУ ПОЗА УКРАЇНОЮ

1. Стан вихідців безпосередньо після війни: непевність майбутнього, брак комунікації.
2. ПЕРШИЙ Загальний Пластовий З'їзд 5. 10. 1945 у Карльсфельді.
3. ДРУГИЙ Загальний Пластовий З'їзд 28. 4. 1946 у Карльсфельді.
4. ТРЕТІЙ Загальний Пластовий З'їзд 15-17. 3. 1947 у Регенсбурзі.
5. Тимчасова стабілізація житлових умов еміграції по таборах, організованих за національністю, — масове поширення Пласту по таборах — організація (гл. Пл. Шлях, ч. 6) і діяльність; зустріч із різно-національними скавтськими з'єднаннями, зв'язок з Міжнародним Скавтським Бюром.
6. Зустріч з різно-національними скавтськими групами.
7. Пласт і Міжнародне Скавтське Бюро.
8. Діяльність:
 - а) Встановлення правил пластової діяльності в нових умовах — Інструкції Команди СУПЕ.
 - б) Пластові вишкільні курси.
 - в) Пластові табори.
 - г) Зустрічі, зокрема Ювілейні, в Авгсбургу і Міттенвальді.
 - г) Пластове видавництво "Молоде Життя".
 - д) Кооператива Пласт у Байройті.
 - е) Віднова Пластового Сеніорату.
 - е) Пластова преса.
9. Пласт в Австрії.
10. Пласт у бритійській окупаційній смузі Німеччини.
11. Пласт у французькій окупаційній смузі Німеччини.
12. Підготовка до виїзду в заморські країни:
 - а) Пластовий Конгрес Перший в Ашафенбурзі.
 - б) 4-ий Пластовий З'їзд у Цуфенгавзені.
13. Напрявні щодо організації Пласту в нових країнах поселення:
 - а) Правильник ГПСтаршини про своїх зв'язкових до нових країн.
 - б) Правильник устрою і дії нових крайових пластових організацій.
14. Уповноважені ГПС на ЗСА, Канаду, Австралію, Аргентину, Бразилію, Венесуелю, Францію, Тунезію, Велику Британію і т. д.
15. Творення нових крайових пластових організацій.
16. Покликання "діючої ГПСтаршини" в ЗСА.
17. Перенесення осідку ГПСтаршини до ЗСА (Дітройт) 1952.
18. Підготовка 5-го Загального З'їзду Союзу Українських Пластунів.
19. 5-ий З'їзд СУП — 1-ші Збори КУПО 1-3. 1. 1954.
20. Чергові Збори КУПО 2-6, організаційні проблеми.
21. ПЛАСТОВИЙ КОНГРЕС ДРУГИЙ.
22. ПРОБЛЕМИ Пласту у світі:
 - а) Втримання ідентичності української молоді в чужих середовищах.
 - б) "Модернізація" пластових виховних засобів.

- в) Пласт і Скавтінг.
- г) Пласт і політичні середовища.
- г) Пласт і Українська Громада.
- д) Пласт і інші молодечі організації.

ЩО ПОВИННІ ПІДГОТОВИТИ ДЛЯ "ІСТОРІЇ ПЛАСТУ" КПСТАРШИНИ?

1. Чисельний стан української етнічної групи в країні.
2. Якість цієї групи: кількість інтелігенції, патріотизм, громадське вироблення і т. ін.
(Тут використати матеріали ПНДругого).
3. Початки Пласту в країні: осередки, засновники і перші провідники пластових осередків.
4. Уповноважені ГПСтаршини.
5. 1-ий Крайовий Пластовий З'їзд і його дата — дальші КПЗ'їзди і їхні дати.
6. Перший вибраний КППровід і пізніші аж дотепер.
7. Організаційний стан краю на день 1. 1. 1974: станиці, станичні проводи (склад, прізвища), пластові частини по уладам, статистика членів від початку дотепер.
8. Особливі проблеми:
 - а) З молоддю.
 - б) З провідниками.
 - в) З громадою (з тих останніх релігійні труднощі, політичні тощо).
 - г) Відношення до скавтської організації в країні.
9. Матеріальний стан крайової пластової організації: пластові дома, оселі, табори.
10. Становище Пласту в Громаді.

НАША НЕ-ПЛАСТОВА МОЛОДЬ

Від Редакції: У малому журналіку "Вітраж", що виходить квартално у Великобританії, який подає, що є він журналом інформації, коментарів і дискусії, находимо незвичайно цікаву статтю-репортаж з мандрівки по Лемківщині української молоді з Польщі. Цей репортаж вказує виразно на щирий патріотизм і повагу, з якою українські студенти в Польщі відносяться до українських пам'яток на Лемківщині. Може не один з читачів "Пластового Шляху" порівняє цих молодих українських студентів до нашого теперішнього старшого пластуництва та зробить з того свої висновки висновки. Передрук статті у Пл. Шляху ч. 2(65) 1981.

З пластового життя

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ В БАФФАЛО ВШАНУВАЛА СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ СІРОГО ЛЕВА

*Не вірте, що його нема,
Він був, він є, він буде жити...*

Кожного року з кінцем січня члени пластової Станиці в Баффало вшановують світлу пам'ять першого Начального Пластуна, колишнього члена їхньої станиці проф. Северина Левицького, Службою Божою та панахидою. Рівнож кожного року відвідують могилу Сірого Лева учасники чотирьох пластових таборів на Новому Соколі, складаючи дубовий вінок з китицею польових квітів.

В цьому році, в неділю, 31-го січня, хоч погода особливо була непривітна, вітряна, а снігова метелиця небезпечно утруднювала їзду автами, — Церква Пречистої Діви Марії наповнилася вірними, лавки заповнилися пластовою молоддю та членами Пластового Сеніорату. Це прийшли пом'янути Сірого Лева колишні "діти", які знали його за життя, коли він працював і перебував з ними в пластовій станиці, на пластовій оселі "Новий Сокіл".

Під час Служби Божої вперше у цій церкві прогомонило із пластових уст мелодійно-настроєве пластове "Отче Наш", а кінцева жалобна пісня панахиди — "Вічна пам'ять", що зворушує серце до сліз, будила ще такі недавні живі спогади про Начального Пластуна, спогади про спільні переживання у пластовій праці.

Відразу по панахиді в шкільній аудиторії відбувся короткий апель, яким проводив зв'язковий ст. пл. Мирон Стасюк. На гуцульському килимі висіли позолочена пластова лілея та портрет Сірого Лева, в підніжжі була велика клеписдра, засвічена лампада з китицею червоних гвоздиків та синьо-жовтий прапор.

Під звуки маршу внесли пластові юнацькі прапори і смерковий вінок з китицею червоної калини. Вінок із смерек з Нового Сокола після апелю відвезено на могилу Сірого Лева.

По однохвилинній мовчанці всі проспівали пісню "Ой, Морозе, Морозеньку", яку Начальний Пластун, відчуваючи свій відхід на Вічну Ватру, перед смертю просив заспівати в часі майбутнього похорону.

Пластун розвідувач Михайло Самотулка з відчуттям прочитав вірш О. Кобця "На смерть Начального Пластуна — Сірого Лева". Слово про Сірого Лева виголосив станичний пл. сеніор Ярослав Пришляк, у якому він сказав, що згадуючи світлу постать Сірого Лева, прирікаючи над його могилою крокувати далі певною ходою у пластовій школі виховання і самовиховання, 20 років після його смерті, ми знаємо і відчуваємо, що своїм духом залишився він посеред нас і залишив нам світлий приклад його безперервної праці, вірності та любови до великої пластової ідеї, любови до Бога, до українського народу, любови до України. За ці 20 років виросло нове покоління, яке в пластових рядах продовжує виховну працю по пластових домівках, таборах і пластових вишколах. Це покоління і попереднє, здобуваючи у вищих школах фахове знання, сьогодні стає професіоналістами: інженерами, лікарями, науковцями тощо; воно дає великий вклад у розвиток українського життя у новій дійсності. Багато з них саме вийшли з рядів пластової організації, яка їх навчила заповітів Сірого Лева.

На закінчення всі присутні створили велике коло, співаючи тихо "Ніч вже йде"; вміжчасі станичний виголошував прізвища тих членів пластової станиці, які відійшли на Вічну Ватру. Це були: пластовий виховник пл. сен. Адам Антонішин; визначна виховниця, член Головної Пластової Ради лікарка, пл. сен. Богданна Салабан-Ганьц; — дружина співосновника Пласту професора Івана Чмоли — пл. сен. Ася Чмола; визначний виховник член Головної Пластової Булави, довголітній станичний проф. пл. сен. Олександр Бережницький, і внук Сірого Лева інж. Борис Криницький. Так скромно, але тепло та зворушливо пластова Станиця та громадянство Баффало згадали покійного Прешого Начального Пластуна — Сірого Лева — проф. Северина Левицького.

Братчик Славко

Ярина Зоряна

ДЕ ПАЛАВ ВІЧНИЙ ВОГОНЬ...

(Рефлексії з 70-ліття Ювілейної Пластової Зустрічі)

Кожного року, коли збираю дітей на пластові табори, щось нове, молоде відживає в душі. Жевріє та підсичується ця надія, що це таборування принесе користь індивідуальну та загальну.

Побували ми вже на різnorodних пластових оселях, почавши від монреальського "Батурина", "Українського Парку" у Вінніпезі, чикагівського "Беркута" та міннесотського "Там, де Миссисипі по кістки"... тепер їдемо до нашого центру — до Нью-Йорку — на "Вовчу Тропу". Це Ювілейна Міжнародня Пластова Зустріч, або скорочено ЮМПЗ-82 р.

Довга, докучлива дорога автобусом (та ще і до цього якесь "флю" навістило) висмоктує, виснажує. Але приїхавши з різними "тарапатами" на місце — ми зачаровані!

На нас чекає Голова КПС подруга Є. Гойдиш, яка заподливо дбає про кожного окремо. В неї стільки тягарів на тендітні, ніжні сили і все вона несе справно й гідно, як личить кожному пластунові.

Радіють серця, як маршують колонами близько півтора тисячі молоді — нашого цвіту! Час від часу несуться пісні, але вони не такі грімкі, як колись їх співали. Хотілось би так, щоб на всі груди заспівали:

В поперед нас простяглась дорога,
А за нами — протоптаний шлях,
Світить сонцем-ласкою від Бога
Дух Братерства у наших серцях!..

Цей дух братерства зібрав під свої крила з різних країн та континентів дітей Матері України — не важливе, що вони є тут: австралійці, англійці, канадці, американці і навіть порториканці...

Щодня біжимо прослухати доповіді, панелі. Всі вони збігаються до одної теми: як рятувати нашу молодь? Всіх це тривожить і кожний на свій лад подає "рецепти" та інколи готову "розв'язку". Але всі також знають, що це не легка справа.

І який мир на душах, коли Владики обох віровизнань спільно відправляють Молебні в наміренні українського народу.

Все тут добре продумане, впорядковане (хоч, напевно, будуть і критики, що скажуть інакше). А нам треба бути вдячним цим плянувальникам.

Пахнуть сосни та смереки, лісові квіти стеляться до ніг, всміхаються до нас стежки та молоді й старші обличчя пластунів з усіх усюдів.

Відбуваються змагання юнацтва... Десь там повертає старше юнацтво з триденної прогулянки, з міхурами на підосвах... Приїжджає гурток сумівської молоді з дарунками — бе це "День Дружби". А купальські хороводи так і лоскочуть серце — як 500 юначок, вдягнені в стилеві одяги, йдуть повільним танком-хороводом — несуть віночки й свічечки, трепочуться на вітрі різнокольорові стрічечки. Ще й досі мені жаль, що не довелося почути їхнього співу (співала лише магніфонна лента). А всі ж вони мали завдання навчитися цих купальських пісень, що зв'язують нас із сивою давниною.

На Богослуженнях співають пластуни. Йдуть рядами подякувати Богові у святім Причастю.

Палахкотять вечорами вогники: новацтва, юнацтва та сніорів. Піснями та спогадами летимо в минуле — діляться з нами ті, що дожили до ювілейного 70-ліття — перші пластуни-могікани... І думається тоді:

Нам ніхто не відбере минуле,
А будучність — у наших руках.
Ми про славу предків не забули
І промостимо рідний наш шлях!

Вечорами йдемо оглядати фільми про Бразілію та наших бідних матеріально, проте багатих душею поселенців... Про непосидючого "Козака Мамає" — пластунку Бойко, що об'їхала пів кулі земської на хвилях морських... Про дисидентів. Слухаємо Надію Світличну — вона тут рівноправна пластунка. Обхоплюємо зором чепурні з мистецькою і літературною вартістю "Скарби часу" або "Мандрівку з минулого в майбутнє" — це одноднівки ЮМПЗ-82.

Для відпруження поза табором: чаруємося піснями з опери "Отелль", які співає відомий наш співак Плішка — це під "голим небом", — та оглядаємо музей небуденної протестантської секти "Шейкер", які вірили, що все, що робиться — це на славу Божу, і тому мусить бути досконале. Хоч їхній

спосіб життя (целібат) довів до цілковитого їхнього винищення — проте речі щоденного вжитку, різnorodні патенти, будуть жити довгими століттями. Чи це не є благословення?!

Завершенням усього — палає спільна ватра, на якій були й представники інших скавтських, етнічних груп (мадяри, поляки, естонці та інші).

— Вас так багато, — сказала естонка.

А зібралось, мабуть, понад три тисячі осіб, що засіли довкруги — як в амфітеатрі. Ніч була холодна і ватра протянулася довгенько. Треба було радіти фільмовим, помисловим монтажем, словом Начального Пластунна, співом, добрими скечами; особливо великим тризубом, який яснів та різнокольоровими світлами розганяв темряву ночі.

Вдень закінчення: відзначення учасників, індивідуальних та куренів. Яскраве, тепле слово голови, подруги Є. Гойдиш, і ще раз дефіляда, що відбирав її Начальний Пластун, Пластовий Провід та все сеніорство.

Була чудова погода в природі та на душах учасників. Ми розходилися, роз'їжджалися з вірою, що:

В побратимстві усі одностежно

Рука в руку — з гаслом пластовим:

Сильно, красно, обережно, бистро, —

Так, як личить нам усім молодим!

Молодим душею — без різниці віку! Палахкотів нам на дорогу "Вічний Вогонь"...

НА АКТУАЛЬНІ ПЛАСТОВІ ТЕМИ

Орест Гаврилюк, ЧМ.

ЩО НАМ ДІЙСНО ДОРОГЕ?

Правдива подія: Табір новаків на "Вовчій Тропі", літом, 1981 року. Вечірня молитва. Опускають прапори. За кілька метрів збоку запарковане авто "старших пластунів", які лежать собі біля нього в траві й відпочивають. Їм ані в гадку не прийшло, щоби встати й пошанувати прапори. На звернення їм уваги вони ще й обурюються.

Друга правдива подія: Відбувається "Орликіяда" на Союзівці (не важливе, котрого року, бо кожного року те саме). Під час святкового відкриття наказують хорунжим внести курінні прапори на сцену й залишити їх там. Стояки на прапори замалі, та й ті що є, мають завеликі отвори й у висліді прапори залишаються поперехилювані, поспирані об стіну, поперемишувані без ніякого ладу й порядку. Вони так залишаються аж до закриття "Орликіяди" без ніякої охорони й кожної хвилини може їх хтось узяти, знищити, зганьбити...

Третя правдива подія: Один курінь юнаків задумав придбати прапор. Як здобути потрібні фонди? Зв'язковий вислав листа до всіх батьків: хто складе \$10.00 на прапор, буде прихильником куреня; за \$20.00 — добродієм; за \$50.00 — меценатом. Потрібні гроші без трудно здобуто. Але заходить питання: як цінитимуть юнаки прапор, що його вони дістали без ніякого зусилля зі свого боку?

Із "Життя в Пласті" (стор. 245): "Стяг — або, як ми звикли називати, прапор куреня — це символ пластової ідеї. Освячений та завершений лентою в національних кольорах, яка по суті є своєрідною формою національного прапора, він творить для нас, пластунів, найвищу цінність, і на нього складаємо нашу пластову присягу".

Чи ж не пора нам застановитися, як ми вщеплюємо в серця пластунства пошану до національних цінностей? Який приклад даємо молоді своєю власною настановою до національного чи пластового прапору?

10-ий Курінь УПС "Чорноморці", беручи до уваги пластові й військові традиції та потребу зберегти пошану символам нашої ідеї, вмістив у своєму курінному статуті наступні приписи: "Зі стягом виходить Курінь під час святкових виступів.

"Курінна Старшина призначає сталого прапорноносця й допоміжних прапорноносців, а всі вони відповідають честю своєю за збереження прапору й мають боронити його навіть своїм життям. Прапорноносцями можуть бути лише дійсні члени Куреня.

"Коли Курінь виступає з прапором, його несе головний прапорноносець в асисті двох допоміжних прапорноносців. У службі, як прапорноносці, вони мають білі рукавички й білі бе-

ретки, яких не сміють скидати так довго, поки прапор не є звинений.

“Курінний стяг мусить бути в постійному посіданні одного з прапороносців. Його не можна передавати через третю особу (яка не була заприсяжена як прапороносець), ні пересилати поштою тощо.

“Стягу не можна вживати в ніякому випадку так, що він не є під охороною прапороносців, наприклад, для декорації залі під час імпрез і т. п.”

Ото ж: Що нам дійсно цінне? Символи пластової ідеї, чи наше лівинство, задля якого ми готові жертвувати тим усім, про що кажемо, що воно нам найдорожче?

О. Кузьмович

УНІВЕРСИТЕТ ЧИ ПРОБА?

Недавно зустрів мене один із найстарших живучих українських журналістів та публіцистів ред. Іван Кедрин, і знаючи мою пластову діяльність, заскочив мене питанням, чи ми робимо із Пласту університет. Як вияснив мені, одна із його знайомих просила допомогти внукові підготуватися в часі вакацій до третьої юнацької проби. Спершу це викликало здивування у нашого сеніора журналістів, але коли юнак приніс йому індекс до третьої проби, та він побачив список питань — це викликало ще більше здивування і дало причину до нашої розмови. Читаючи пункт за пунктом з перших загальнонаціональних питань третьої проби, наш співрозмовець і чудувався, і сміявся. “Скажіть, — говорив він, — як Ви пояснюєте 15-літньому юнакові “політичний, культурний і релігійний сучасний стан українського народу в Україні та інших країнах світу?... Та ж це тема університетської праці, а не юнацької проби! Або ось тут, — продовжував, — “Знає про український студентський рух та його ролі у розвитку української нації, зокрема в країні, в якій живе, і в Україні”. Скільки ваших

пластових старших виховників це знає, щоби пояснити тим кандидатам на складання проби?”

Я змовчала і не відповідала на ці питання, тому що не знайшла переконливої відповіді. В останніх, однак, тижнях прийшлося і мені станути віч-на-віч з тими вимогами. І коли треба було пояснити кандидатам до третьої проби пункт 8, який звучить: “Знає про головні міжнародні молодечі організації чи рухи” — я піддалася і щиро сказала, що не вмію вяснити того питання.

Як, отже, наше юнацтво цю пробу тепер “здає”? Чи комісії 3-ої проби їх тільки перепускають, чи ми робимо із того університетський іспит? А так, як зараз у нас стоїть, то третю пробу повинен кожний, що хоче перейти до УСП, закінчити.

Від Редакції

Подаючи дискусійну статтю пл. сен. Ореста Гаврилюка, містимо після неї давній фейлетон Романа Купчинського, великого приятеля Українського Пласту, який ми найшли у старих річниках “Свободи”. Його зміст — це немов доповнення думок друга Ореста. Він змусить нас застановитися справді над тим, що нам дороге і як ми тепер шануємо пластові прапори.

ВІДГУКИ ДНЯ

ДВА ПРАПОРИ

Мені аж дивно. За весь час мого життя тільки два рази був я на посвяченні прапора!

Багато прапорів було посвячуваних, багато з них подірали ворожі кулі, багато порвали на шматки ворожі руки, багато пропало в вогнях, що палахкотіли на наших землях, багато лежить десь там — у найтаємніших сховках, а тільки при двох був я на посвяченні.

Якось так склалося...

Добігає ось тридцять п'ять років, як був я перший раз.

Розвадів, біля Миколаєва над Дністром. Пізня осінь 1917 рік, день св. Михайла, покровителя Українських Січових Стрільців. Вишкільному куріневі УСС припала честь перебрати новий стрілецький пропор.

А посвячувати буде сам Митрополит Андрей Шептицький.

Ще недавно царський в'язень, ще недавно далеко від рідної землі, — вернувся незламний і бадьорий в мури своєї столиці.

І ось приїхав зі Львова до Стрільців.

На горбку за Розвадовом — Служба Божа і посвячення.

А опісля дефіляда.

Перед Митрополитом, булавою вишколу і делегаціями інших частин УСС.

Сотня за сотнею — (рівні і тверді як мур), а попереду них прапор — як клапоть неба, як жмут соняшних променів...

На прапорі св. Михайло, в золотій кольчужі, з мечем і щитом, а на щиті лев.

Після свячення похилився прапор перед Митрополитом, а тепер, під час дефіляди Митрополит похилив голову перед символом боротьби за визволення...

Тридцять п'ять років тому!

Який довгий, який рясний у випадки час! У випадки і веселі, як веселка, і сумні, як осінній дощ.

Котилася наша доля — Львовом і Києвом, долами і горами, полями і лісами, Мазурами і Сибіром, а все це через клапоть неба і жмут соняшних променів.

Тридцять п'ять років.

Де Розвадів — де Нью-Йорк!

Пластовий курінь ім. гетьмана Мазепи посвячував недавно свій прапор.

В позиченій залі, але зі своїми пластунами і зі своїми священиками.

І зі своїм власним серцем...

Провідник куреня — це вже третє покоління від тих, що колись дефілювали під Розвадовом. Його батько із пластунів, переємців ідей тих, що підносили червону калину.

А передав прапор у руки третього покоління таки один із тих, що були під Розвадовом — сивий як голуб — Сірий Лев.

Нехай у позиченій залі, нехай малий прапор пластового куреня, але наші серця, наші руки і наш прапор!...

Галактіон Чіпка. — Роман Купчинський.

ХРОНІКА

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ

МОНТРЕАЛЬСЬКА ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ В 1981 Р.

Весни, як звичайно в Квебеку, майже не було. Не встигли ми й оглянутися, як "у даль пішло гаряче літо", а за ним і "золота осінь".

За нами "старий" 1981 рік — тридцять третій рік в історії нашої станиці — вже за нами. Швидко минула Коляда, Маланна, Йордан. Ми на порозі Нового Рону.

На перший погляд, в 1981 р. в станиці нічого нового й замітного не було. От, як завжди, юнацькі та новацькі сходи, Коляда, Маланна, Кутя, передсвяткові базари, гагілки, табори, фестин. Відданість Пластові в одних, брак часу в других, пасивність і байдужість третіх. Неспроможність нашого старшого пластуна відновити свій колишній Осередок Праці. Труднощі у виховній праці. Клопоти Пластприятю з Пластовим Домом, з Батурином¹⁾ і з придбанням фондів, яких завжди замало. Все це було й минулими роками.

А все ж у 1981 р. станиця, не зважаючи на труднощі, не тільки продовжувала свою нормальну діяльність, але й далі розвивалася. На доназ цього я наведу тут кілька відрадних фактів з життя станиці в минулому році.

1) Воно правда, що старше пластуство, як цілість, було в нас далі незорганізоване. Але одночасно фант фантом, що виховниками в новацтві й юнацтві були янраз старші пластуни й пластунки. Старша пластунка — гніздова Тамара Хоменко була комендантною новацького "Табору золотого листа", а старший пластун — зв'язковий Роман Полюга — фантичним комендантом крайового табору юнаків-прихильників у Батурині.

2) Наша монtréalська пластунка й пластун здобули перше місце в міжкrajових вишнільних таборах у Гантері в США — Таня Ковалюк у Шнолі Булавних і Марно Маців — у Лісовій Шнолі.

3) Шестеро наших пластунів і пластунок закінчили успішно вишніль юнацьких виховників в оселі Пластова Січ коло Торонта: Нестор Левицький, Марно Маців, Роман Мурій, Марта Полюга, Катруся Смолинець і Ліда Солтис, а новацький виховник Андрій Глуховецький — вишніль гніздових у цій оселі.

4) П'ятеро пластунів і пластунок здобули третю юнацьку пробу: Таня Ковалюк, Христя Лук'яненко, Марно Маців, Роман Мурій і Геня Якимець.

5) Вперше після довгої перерви новацькі гнізда "Хлопці зеленого бору" й "Пташата" дістали опікуна. Їхньою опікункою була від вересня 1980 р. новацька виховниця — пластунка-сеніор Ірина Павлів.²⁾

6) Старанням станичного проводу, і зокрема станичної Богданни Мончак, влада звільнила Пласт від податку за Пластовий Дім.

7) Видавничий Комітет станиці опрацював і підготував до друку книжку "Пластова оселя Батурин і околиці". Є надія, що Федеральний Уряд дасть Пластові дотацію на видання книжки, яка буде не тільки короткою історією й описом оселі, але й путівником-провідником для пластунів і відвідувачів Батурина.

8) Традиційний Пластовий Фестин, що відбувся в Батурині 2 серпня старанням Пластприяту під проводом голови Наді Балущак, різнився від попередніх пікніків-фестинів тим, що в його програмі вперше була гра на бандурах. Виступали молоді бандуристи й бандуристки з Ляшін і член Пластприяту — бандурист Володимир Мота.

9) 11 липня в "гуцульській" наплиці св. Володимира й Ольги, якою дбайливо опікується Комітет Наплиці під проводом пластуна-сеніора Юрія Левицького, відбулося вперше в нашій оселі вінчання. Молоду пару — старшу пластунку Рому Когутяк і Романа Карпишина повинчав о. митрат Іван Гаврилук. Молодята, батьки, староста, друзи й дружини були в гуцульських одягах.

10) 24 жовтня в одному українському ресторані в Монреалі Пластприят улаштував прощальний вечір своїм активним членам — колишньому довголітньому голові Пластприяту Корнилові Когутякові та його дружині Дарії з приводу їхнього від'їзду до Онтаріо. Голова Пластприяту Надія Балущак вручила їм на спогад дарунок від Пласту й Пластприяту — твір польського письменника Єжого Єнджеєвіча про Тараса Шевченка українською мовою. На заклики станичної Богданни Мончак учасники цього вечора зібрали 615 дол. на допомогу українським студентам — утікачам з Польщі, якими заопінувався Пласт у Канаді.

Вже цих кілька прикладів показує, що ми, попрощавшись із Старим Роном, не маємо причини падати духом. Правда, багато наших родин, між ними чимало й пластунів, виїхало з Квебеку, і дехто, може, ще виїде. Але більшість таки залишиться і тому Пласт мусить далі провадити свою роботу. А працювати можна добре й у меншому гурті! Треба тільки, щоб усі, які чимнебудь можуть допомогти Пластові, самі охоче голосилися до праці й дружно з собою співпрацювали; нагородою для них буде задоволення, що вони роблять добре й корисне діло.

2) Крайова булавна УПН-ок у Канаді. В Монреалі відповідає за Надру Новацьких Виховників.

1) Пластова оселя біля Монреалу.

НОВІ ВИДАННЯ "ШЛЯХАМИ СПІВУЧИХ ВІКІВ"

КНИЖКА, ЩО ПОКАЗУЄ СВІТОВІ КРАСУ УКРАЇНСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ

В 1981 р. видавництво "Гайпірієн Прес" у Вінніпезі випустило рознішню оформлену книжку із зразками українського фольклору в перекладі на англійську мову п. з. "ШЛЯХАМИ СПІВУЧИХ ВІКІВ — Народна література України".

Авторка перекладу, англо-канадка Флоренс Рандал Лайвсей, народилася 3 листопада 1874 р. в селі Комптоні, в Східних районах Квебеку. У Вінніпезі, де вона жила із своїм чоловіком, вона захопилася красою українських пісень, що їх співали в їхньому домі її домашні помічниці — дівчата з України. З допомогою деяких українців, і зокрема, о. Павла Крата, вона вивчила українську мову на те, щоб могла перекладати на англійську мову наші пісні й літературні твори — й таким чином ознайомлювати англомовний світ із снарбами української культури. Частина цих перекладів вона опублікувала в своїй книжці "Пісні України", яка вийшла друком у 1916 р. в Нью-Йорку, а інші залишилися в рукописах. Вона померла 28 липня 1953 р. в Торонто.

Її переклади й розвідки, які поміщені в книжці "Шляхом співучих віків", збирала й упорядковувала канадська дослідниця української історії, дочка емігрантів з України Люїза Ловб — тепер професор Брандонського університету в Манітобі. Багато допомогла їй у цьому ділі Дороті Лайвсей, дочка покійної Флоренс, канадська поетеса.

Книжка "Шляхами співучих віків" уже своїм зовнішнім виглядом приваблює читача. Вона великого розміру, у твердих обкладинках, ілюстрована. Нашу увагу зразу привертає яскравий малюнок на заголовній сторінці обгортки — на ньому чорний нінь з пташиною головою й крилами, а внизу гарне, але серйозне обличчя дівчини у вінку, стрічках і вишиваній сорочці. Хто читав побудоване на українських народних повір'ях оповідання "Закоханій чорт" Олени Стороженки, той догадається, що на малюнку зображений нещасний чорт у хвилині, як він переминюється з коня у ворона, і колишня відьма, красуня Одарка, яку визволив від закоханого в неї чорта запорожець Кирило. Перегортаючи книжку, ми находимо в ній дванадцять великих (на всю сторінку кожний!) малюнків. Ілюстратор — український канадський маляр-художник Степан Чернецький, за словами Люїзи Ловб, тут "показує велич України — оманливу мерехтливу яскравість східного візантійського стилю й клясичну форму та структуру Заходу". Ці малюнки дуже допомагають читачеві збагнути красу України й краще розуміти текст книжки. На інших місцях обгортки поміщено портрети й короткі життєписи Дороті Лайвсей,

Люїзи Ловб і Степана Чернецьного тоді, як портрет Флоренс Рандал Лайвсей є на одній з перших сторінок книжки. На задній сторінці обгортки — слово Люїзи Ловб, упорядниці книжки, яка, як вона каже, є вислідом її "широкої дослідницької роботи й у Канаді, й у Східній та Західній Європі над Флоренс Рандал Лайвсей і її творчістю".

Книжку розпочинають три передмови — Генерального Губернатора Канади Едварда Шраєра, Дороті Лайвсей і професора Ярослава Б. Рудницького, який порадив Люїзі Ловб для її докторської дисертації опрацювати й проаналізувати українські переклади Флоренс Рандал Лайвсей.

Ці переклади поділені тут на такі частини: "Думи" — "показані в хронологічному порядку", "Заноханий чорт" — "запорозька козацька легенда Стороженна", "Лісова пісня" Лесі Українки й "Традиції і фольклор". До всіх перекладів додано коментарі.

Між десятима історичними піснями, що їх у книжці зараховано до дум, справжніх дум шість — "Втеча трьох братів з Азова", "Втеча Самійла Нішни", "Оленка Попович", "Маруся Богуславна", "Ганджа Андибер" і "Смерть козана".

В частині, яка має загалом "Традиції і фольклор", крім перекладів пісень є розвідки — "Релігія стародавньої України в світлі археології і фольклору", "Мистецтво", "Гуцульський орнамент", "Українська література", "Фрагменти з української антології", "Відьми і русалки України", "Русалки", "Спів", "Ноломийки", "Український танок у Канаді" й "Весільні звичаї та пісні".

Остання частина книжки — 25-сторінкова розвідка Люїзи Ловб п. з. "Флоренс Рандал Лайвсей". Вона має розділи: "Її життя", "Чемпіон української культури" і "Боротьба за визнання".

В кінці книжки поміщено тлумачний словничок українізмів, що ними насичені переклади й розвідки Флоренс Рандал Лайвсей, і бібліографію.

В цьому короткому огляді неможливо, на жаль, обговорити докладніше зміст цієї незвичайної книжки. Її повинен би набути, передусім, нонний англомовний українець, який не володіє українською мовою настільки, щоб читати українські твори в оригіналі. Ця книжка буде для нього і його родини тим евшан-зіллям, що завжди нагадуватиме їм їхній рід і країну їхніх предків. Вкінці ще одне приходить на думку: коли ми хочемо зробити своїм англомовним приятелям приємний і корисний дарунок, то чому б не подарувати їм цю книжку?

А. Гладилевич

Книжку можна набути:

Yevshan Communications Inc.

3207 Beaubien East

Montreal, Quebec

H1Y 1H6

Ціна: \$30.00.

†

Св. п. ОЛЕНА ГАБРОВИЧ — мати померлої Люби Габрович-Пясецької — референтки УПН-он на Канаду, редакторки сторінки мовних ігор в "Готуйсь" і бабуся Оленки — новачки та Левка юнака Пясецьких, відійшла у вічність 16 серпня 1982 року.

Була Покійна близькою до Пласту і пластування своєї Доні та внучат. Громадська активність її на різних постах: голова і членка Організації Українок Канади — Відділ в Гамілто-

ні, основниця Гуртка Книголюбів у Гамілтоні, провідна його членка, що дбала про познайомлення матерів і бабусь з українською літературою, щоб могли навчати любови до книжок своїх дітей і внуків, любительна й знавець народного мистецтва.

Вшановуючи пам'ять Померлої, присутні на похороні жертвували датки на українську пресу, в тому й на пластову.

Глибокі співчуття Родині від Редакції "Пл. Шляху".

ДАТКИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "ПЛАСТОВОГО ШЛЯХУ", ЯНІ ВПЛИНУЛИ ДО 31 СІЧНЯ 1983 Р.

о. Іван Кіт, (Шарлеруа, Бельгія) —	\$10.00
Ярослава Панчун, Чікаго, ЗСА	\$10.00
Разом:	\$20.00

ДАТКИ, ЯНІ ВПЛИНУЛИ НА ЗАЛІЗНИЙ ФОНД ПЛАСТОВОГО ВИДАВНИЦТВА ДО 31 СІЧНЯ 1983 РОКУ.

Пл. сен. Володимир Соханівський, (Торонто, Канада)	\$100.00
Датки замість квітів на могили (див. посмерт. згадки)	\$50.00
Разом:	\$150.00

Замість квітів на могили
бл. п. ІРИНИ ЯЦІВ

і

бл. п. ІВАНА ПАВИЧА

снлали на Залізний Фонд Пластового Видавництва \$30.00
пл. сен. Андрій і Леся Харани

В 10-ту річницю смерті
св. п.

проф. ЄВГЕНА ВЕРТИПОРОХА
снлала \$20.00 на Залізний Фонд Пластового Видавництва
дочка Христина Болюбаш

Мова — це не тільки знаряддя думки, а й один із чинників її. Слово — зброя, якою ми служимо народові, що нас породив, вигодував і виховав. Мова — втілення думки. Що багатша думка, то багатша мова. Мова чудотворне знаряддя у нашій боротьбі.

М. Рильський

**ЗАЛІЗНИЙ ФОНД ПЛАСТОВОГО
ВИДАВНИЦТВА ЗФПВ: "ПЛАСТОВЕ
В-ВО" НА 31. XII. 1982 РОКУ
"ФУНДАТОРИ":**

1) С. п. пл. кер. Осип і Дарія БОЙЧУКИ, "Нев'янучий вінок" \$2,925.00	6) КУРЕНІ УСП і УПС "Верховинна", Ялинна" \$1,800.00
2) Св. п. пл. сен. кер. Андрій МИЦЬО, "Нев'янучий вінок" \$2,840.00	7) 20-й Нуринь УПС "ЛІСОВІ МАВКИ" \$1,315.00
3) Св. п. пл. сен. Софія Іванна ХАРАК, "Нев'янучий вінок" \$1,500.00	8) Пл. сен. пр. Ярослава ЦІХАНСЬКА \$1,000.00
4) Св. п. Оля ЦЮК, "Нев'янучий вінок" \$1,860.00	9) ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ В ТОРОНТІ \$1,000.00
5) Пл. сен-и Іванна і Ярослав ІВАНУСІВИ \$2,000.00	10) ЗАЛІЗНИЙ ФОНД П. В. ЗБІРНИЙ \$10,185.00
	11) З. Ф. П. В-а "ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ" \$13,000.00
	Разом: \$39,314.00
	Пл. сен. Андрій Харак Діловод Пластових Видань

"Ви живете серед людей. Кожен ваш вчинок, кожне ваше бажання позначаються на людях. Знайте, що існує межа між тим, що вам хочеться, і тим, що можна. Ваші бажання — це радощі або ж сльози ваших близьких. Перевіряйте свої вчинки свідомістю: чи не завдаєте ви зла, неприємності, незручності людям своїми вчинками. Робіть так, щоб людям, які оточують вас, було добре".

Василь Сухомлинський: "Елементарна моральна культура".

"Чи став тубілець щасливішим від появи перед його очима атомних електростанцій, на це хай відповідь він сам. Важати ж його десь три сторіччя тому нещасливим через те, що він не мав мотоцикла — чистісіньке безглуздя".

"Людина звична сприймати життя, як ієрархічну драбину. Бо у світі, де моральна висота і вартість нікого не цікавить або вимірюється чинами, орденами і мірою відданости "царю и отечеству", — народжений повзати — літати не може. І це його виправдує. Коли у народі відібрали сонце, народ з часом почав думати, що у нього його взагалі не було"...

Микола Холодний

З М І С Т

РЕДАКЦІЙНА СТАТТЯ

** : Думкою вперед — — — — — 1

МИ І НАШ НАРОД

Володимир Соханівський: Дещо із завдань українця у зв'язку з 1000-річчям Християнства Руси-України — — — — — 3

** : Наші добродії і приятелі: Митрополит УПЦА Мстислав — добродієм Пласту — — — — — 14

О. Сонолин: Перша жінка — почесний член Пласту в Канаді — — — — — 15

Т. Горохович: Пласт і декада української родини — — — — — 18

Я. Пришляк: Св. п. Настуня Козій — — — — — 18

ДО ДЖЕРЕЛ ПЛАСТУ

о. Іван Гриньох: XIII Нуринь Старших Пластунів ім. св. Володи-мира Великого — — — — — 30

** : До історії Пласту — — — — — 44

Осип Бойчук: Конспект історії Українського Пласту — — — — — 44

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ

Братчин Славко: Пластова Станиця в Боффало вшанувала сві-лу пам'ять Сірого Лева — — — — — 50

Ярина Зоряна: Де палав Вічний Вогонь — — — — — 52

Орест Гаврилюк: Що нам дійсно дороге? — — — — — 54

О. Ігузьмович: Університет чи проба? — — — — — 56

Галактійон Чіпка: Два прапори — — — — — 57

ХРОНІКА

А. Гладилевич: Монреальська Пластова Станиця в 1981 році — — — — — 59

НОВІ ВИДАННЯ:

А. Гладилевич: "Шляхами співучих вінів" — книжка, що пона-зує світові красу українського фольклору — — — — — 61

Посмертна згадка св. п. Олени Габрович — — — — — 63

Датки на прес-фонд і на Пластовий Залізний Фонд — — — — — 63